

ВАХТА ПАМЯЦІ
ЯЎГЕНА
ГРЫШАНОВІЧА **5**

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

3 ЖНІЎНЯ 2024 г.

СУБОТА

№ 150 (30284)

УЛАДЗІСЛАЎ
МІСЕВІЧ
ПРА «ПЕСНЯРОЎ»
І НЕ ТОЛЬКІ **8-9**

КОРАТКА

• Член нацыянальнай каманды Беларусі па скачках на батуце Вялета Бардзілоўскай заваявала серабро Алімпіяды ў Парыжы. З узнагародай яе павіншаваў Аляксандр Лукашэнка.

• Аляксандр Лукашэнка павіншаваў работнікаў і ветэранаў Беларускай чыгункі з прафесійным святам.

• Больш за 260 аўтамабіляў хуткай меддапамогі новага пакалення паступяць у сістэму аховы здароўя.

• Пяць новых свідравін папоўнілі фонд «Беларуснафты» ў ліпені.

• Вызваленую маёмасць Узброеных Сіл стане магчыма купіць на электронных таргах.

«КАЛІ ЎЖО ТАК ЗДАРЫЛАСЯ, ТРЭБА ЛЮДЗЯМ ДАПАМАГЧЫ ЯК НАЛЕЖЫЦЬ»

Падрабязнасці паездкі Прэзідэнта ў адзін з самых пацярпелых ад урагану раёнаў

Учора Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка наведаў Мазырскі раён Гомельскай вобласці, дзе азнаёміўся з ходам работ па ліквідацыі наступстваў стыхіі, ад якой у ліпені пацярпеў гэты і шэраг іншых рэгіёнаў краіны. Кіраўніку дзяржавы далажылі аб устараненні ў Гомельскай вобласці і Мазырскім раёне наступстваў урагану, забеспячэнні электраэнергіяй у пацярпелых рэгіёнах, наведзенні парадку пасля разгону стыхійі лесагаспадарчымі ўстановамі.

Вывучыць сітуацыю ў кожным канкрэтным выпадку

Аляксандр Лукашэнка паставіў задачу правільна арганізаваць дапамогу насельніцтву ў пацярпелых ад стыхійі раёнах. «Трэба глядзець (сітуацыю на месцах. — «Зв.»). Людзей крыўдзіць не трэба. Калі ўжо так здарылася, трэба людзям дапамагчы як належыць», — падкрэсліў беларускі лідар.

Прэзідэнт даручыў дадаткова правярыць, ці няма бардаку з забяспечанасцю і выдзяленнем піламатэрыялаў, шыферу і ўсяго таго, што трэба для аднаўлення пабудовы. Наконт гэтага кіраўніку дзяржавы паступала некаторая інфармацыя. Аляксандр Лукашэнка падрабязна цікавіўся гэтым у адказных асоб.

Аляксандр Лукашэнка даручыў грунтоўна вывучыць сітуацыю ў кожным канкрэтным выпадку, забяспечыць неабходныя аб'ёмы

Фота: БелТА

будуўнічых матэрыялаў. «Мы павінны бачыць, што на складзе ёсць, туды падвозім (у месца правядзення работ. — «Зв.») — брыгады працуюць. Не прастойваюць з-за дэфіцыту крокваў, лачання або шыферу», — сказаў ён.

Старшыня Гомельскага аблвыканкама Іван Крупко запэўніў, што не дапускаецца ніводнага дня прастою, работы вядуцца ў напружаным графіку.

«Удваіх (разам з Камітэтам дзяржкантролю. — «Зв.») паглядзіце ад жыцця рэальна. Што за

праблема — пагаварыць з людзьмі? Не проста паставіць птушачку, што не хапіла шыферу або лачання. Таму трэба разабрацца ад жыцця», — даручыў Прэзідэнт.

Рэагуючы на словы падзякі ад кіраўніка рэгіёна, Аляксандр Лукашэнка перапыніў яго наступнымі словамі: «Без падзяк. За што тут дзякаваць? Вось людзі «дзякуй» скажуць, гэта — галоўнае».

Кіраўніку дзяржавы далажылі аб ходзе аднаўленчых работ у вобласці, у тым ліку на сацыяльных аб'ектах. «Калі скончацца работы, усё

пералічым. Спытаем за тое, калі безгаспадарчасць была ці няправільна лічылі, а ўсё, чым ім трэба дапамагчы, мы ім павінны аддаць. Але пасля перападліку. Сёлета грошы павінны быць вернутыя ўсе на месца — тое, што трэба», — даручыў беларускі лідар.

«У тэрмін, вы памрыце, але зрабіце. І майце на ўвазе — мы пераправярым. Хлусні быць не павінна. Крыў вас божа, калі будзе нейкая хлусня. Спытаем больш жорстка», — папярэдзіў беларускі лідар.

СТАР. 2

ЦЫТАТА ДНЯ

Эрома УРБАН, першы намеснік генеральнага дырэктара НПЦ НАН Беларусі па земляробстве:

«У 2024 годзе на палях краіны вырошчваліся 160 сартоў айчынных селекцый. У агульнай складанасці яны займалі каля 3 млн га — гэта амаль 70 % пасяўных плошчаў, якія адводзяцца пад збожжавыя і зернебабовыя культуры ў Беларусі. Па некаторых культурах, напрыклад такіх, як азімае жыта, авёс, кармавы ячмень, грэчка, яравая пшаніца, беларускія сарты займаюць больш за 90 %. Усе нашы селекцыйныя дасягненні па якасці, прадукцыйнасці, адаптыўнасці, устойлівасці да хвароб, зімаўстойлівасці і іншых параметрах, якія неабходны нашай краіне, цалкам могуць замяніць сарты заходняй селекцыі».

Перспектыва

Бізнес выбірае лічбавы дакументаабарот

За тыдзень у Беларусі перасылаецца каля 150 тысяч электронных дакументаў

Электронны дакументаабарот для нашай краіны — ужо далёка не навіна: колькасць кампаній, якія выбіраюць гэты спосаб абменьвацца данымі, расце з году ў год. Такі выбар дазваляе аптымізаваць бізнес-працэсы перадачы і ўзгаднення дакументаў як паміж прадпрыемствамі і арганізацыямі, так і ўнутры кожнай канкрэтнай кампаніі. Аб развіцці анлайн-сэрвісаў, электроннага дакументаабароту і электроннага лічбавага подпісу ў Беларусі расказалі ў Нацыянальным цэнтры электронных паслуг.

У Беларусі наладжана інфармацыйна-камунікацыйная інфраструктура, развіваюцца сучасныя тэхналогіі электроннага ўрада (сістэмы дзяржаўнага кіравання, заснаванай на аўтаматызацыі кіраўнічых працэсаў), ідзе лічбавізацыя эканомікі.

СТАР. 4

Асяроддзе

АД УСТАНОВКІ ШЫЛЬДАЎ ДА КРЫНІЧНАГА ФЭСТУ

Чаму варта звярнуць увагу на прыроднае багацце

Ініцыятыўная група работнікаў Гродзенскага райвыканкама і грамадскіх актывістаў пабывала на самых знакамітых крыніцах Гродзенскай пушчы, каб вызначыць новы турыстычны маршрут і выбраць месца для правядзення будучага фэсту. Тут упэўнены, што падобнага свята няма нідзе ў Беларусі. Магчыма, крынічны фэст стане адным з брэндаў Гродзенскага раёна.

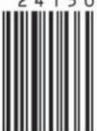
Фота: Маргарыта УШКЕВІЧ

СТАР. 12

ISSN 1990 — 763X

2 4 1 5 0 >

9 1771990 763008

«КАЛІ ЎЖО ТАК ЗДАРЫЛАСЯ, ТРЭБА ЛЮДЗЯМ ДАПАМАГЧЫ ЯК НАЛЕЖЫЦЬ»

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Што датычыцца энергетыкі, Прэзідэнт далажылі, што ўсе населеныя пункты забяспечваюцца ўжо электраэнергіяй праз пастаянныя лініі электраперадачы без выкарыстання электрагенератараў. «Калі ўсе вёскі і домаўладанні падключаны да электрычнасці — гэта добра. Таму што галоўнае цяпер — каб людзі не крыўдзіліся, што мы не можам даць электрычнасць», — адзначыў ён.

Аляксандр Лукашэнка таксама звярнуў увагу на неабходнасць паступовай замены старых ліній электраперадачы. «Там, дзе паламаліся, дзе старызна гэта, — трэба ставіць новыя апоры», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Стыхія ў сярэдзіне ліпеня нанесла ўрон не толькі населеным пунктам і інфраструктуры, але і

тэрыторыям з пахаваннямі. «Могілікі трэба прыводзіць у парадак», — даручыў Аляксандр Лукашэнка.

Зразумела, задача не першачарговая, але і пра яе забываць

нельга. Навядзенне парадку, уборка паваленых дрэў, аднаўленне помнікаў — усё гэта трэба вырашаць ва ўзаемадзейні з насельніцтвам.

Аднавіць лясы за год

Адно з галоўных пытанняў — перапрацоўка пашкоджанага і паваленага лесу, а следам — даручэнне аператыўна заняцца лесааднаўленнем. Да гэтага трэба ў тым ліку прыцягнуць і насельніцтва, працоўныя калектывы, студэнтаў. «Мы павінны за будучы год усё гэта аднавіць. За зіму трэба спланаваць. Шулейка (віцэ-прэм'ер. — «Зв.») мне ўчора дакладваў, што саджанцамі мы забяспечаны. Трэба парадак навесці. Толькі так мы можам выратаваць гэтыя пустыя кавалкі», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Такі самы падыход па наведзенні парадку Прэзідэнт патрабуе забяспечыць і ў сельскай гаспадарцы. Ён у прыватнасці ўказаў на сур'ёзныя недахопы ў пытаннях узворвання палёў у рэгіёне, што добра відаць з борта верталёта.

Прэзідэнт на адным з участкаў азнаёміўся з работамі па ачыстцы ветравальна-бураломных лесасек. Як аказалася, у гэтым месцы паваліла ўжо саспелы лес узростам да 100 гадоў. «Даўно трэба было гэты лес прыбраць. Гэта ж дзелава драўніна. 80—100 гадоў. Ты не прыбраў. Вось табе бог дапамог — паваліў усё. Цяпер будзе у аўральным рэжыме гэта ўсё збіраць», — заўважыў беларускі лідар.

Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу, што на сусветным рынку цяпер аднавіўся попыт на лесаматэрыялы, і айчынная прадукцыя будзе запатрабавана.

Асобную ўвагу Аляксандр Лукашэнка звярнуў на неабходнасць аптымальнага вырашэння пытанняў па дадатковай перакідцы сіл і тэхнікі. Каб не было сітуацыі, калі недзе харвестары прастойваюць у той час, як яны запатрабаваны ў пацярпелых ад стыхіі раёнах.

Пасля дакладаў чыноўнікаў і азнаямлення з ходам работ Прэзідэнт у Мазырскім раёне цёпла паразмаўляў з жыхарамі аграгарадка Прудок.

«Калі будзем працаваць і не будзе ў нас адно да аднаго пытанняў, паверце, вайны не будзе»

«Якія ў вас катастрофічныя пытанні да мяне?» — спытаў Прэзідэнт.

Людзі адказалі, што такіх няма, і ўсе асноўныя пытанні аператыўна вырашаюцца.

«Вы ў добры дзень прыехалі: сёння свята Ільіа (Ільін дзень. — «Зв.»)», — адзначылі жыхары аграгарадка.

Кіраўнік дзяржавы пацікавіўся, што яшчэ не зроблена пасля ўрагану, які прайшоў у ліпені, ці дапамаглі мясцовыя ўлады з аднаўленнем пабудовы і рамонтам дамоў.

«Усё зроблі!» — адгукнуліся грамадзяне. «Я хачу праверыць начальнікаў, ці паспяваюць яны зрабіць тое, аб чым дамаўляліся», — растлумачыў Прэзідэнт.

«Паспяваюць!» — заявілі мясцовыя жыхары.

«Дах каму сарвала, зроблі? Я маю на ўвазе дахі дамоў. Усё трэба аднавіць, як

Як выгадна для краіны і людзей

Кіраўнік дзяржавы расказаў, як ішлі перагаворы аб абмене зняволенымі паміж Расіяй і Захадам.

«Вы бачылі, рабят павыцягвалі. Нас прасілі — мы падключыліся да гэтага, дапамаглі, чым маглі. Людзей вызвалілі, якіх на Захадзе пажыццёва зняволілі. Праўда, на гэтым нехта тыпу прэзідэнта ЗША аўтарытэт свой набівае, хоць ён да гэтага не меў ніякага дачынення. Спецслужбы вялі гэтыя перагаворы, нават дыпламатаў не падключалі. Мы дамовіліся, што ціха будзем рабіць — пачалі гарлапаныць на ўвесь свет. Гэта робіцца ціха, гэта ж жыццё людзей», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ураджэнец Германіі Рыка Крыегер, у дачыненні да якога Прэзідэнт Беларусі прыняў рашэнне аб памілаванні, быў прызнаны вінаватым па шасці артыкулах Крымінальнага кодэкса і прыгавораны судом да выключнай меры пакарання за ўчыненне тэракта. «А калі б, крый божа, загінулі людзі? Гэта добра, што абышлося, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Людзьмі мы

не гандлюем. Адалі немца, каб дапамагчы людзям забраць гэтых небарак. Што ў гэтым дрэннага? І немец гэты жывы, і гэтага хлопца выратавалі».

Аляксандр Лукашэнка заявіў, што ўлады ў такіх сітуацыях будуць рабіць мудра, так, як выгадна для краіны і людзей. «Таму ад вас толькі адно, я вас вельмі прашу: трэба сваёй справай займацца, трэба ўсё рабіць», — падкрэсліў ён.

Факты на стол!

Размаўляючы з жыхарамі аграгарадка Прудок, кіраўнік дзяржавы пракаментавалі чуткі аб сваім здароўі.

«Нашы збеглыя ж да прэзідэнцкіх выбараў таксама рыхтуюцца. Выпрацавалі праграму: перш за ўсё трэба паказаць, што Прэзідэнт абакраў усіх. Я проста аб гэтым кажу: калі ласка, забярыце! Забярыце мае грошы. Кажуць, у Эміратах — едзьце, забярыце. Цяпер грошы схаваць немагчыма, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Бацька, не праходзіць: браць няма чаго. Майце на ўвазе: прынцыпова для мяне — не чапай чужога, мяне маці заўсёды вучыла».

Прэзідэнт адзначыў, што некаторыя людзі прывыклі разважаць так: калі чалавек ва ўладзе, то ён абавязкова недзе нешта крадзе. «Факты на стол. Калі вы мяне ў нечым абвінавачваеце або я вас, дык вы дакажыце гэта, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Іншую тэму ўзялі: раз «злодзей» не праходзіць, значыць, здароўе — памірае. Мяне хаваюць ужо гадоў 25 дакладна. Ды я не збіраюся. Я ў бога прашу толькі аднаго: каб і далей так было са здароўем».

«Прыемна было з вамі сустрэцца! Я часта гавару: калі вельмі дрэнна (або настрой дрэнны, або здароўе нейкае), да людзей трэба ехаць. У глыбінку! Хоць вы не глыбінка, але дзякуй вам», — падсумаваў беларускі лідар.

Паводле прэс-службы Прэзідэнта.
Фота БелТА.

«Нам трэба Гомельскую вобласць у парадак прыводзіць. Цэлага міністра вам накіравалі (старшыня Гомельскага аблвыканкама Іван Крукло да гэтага ўзначальваў Мінскага гасхарч. — «Зв.»). Гэта ўжо сорамна будзе, калі вы не адродзіце Гомельскую вобласць. Але ў яго заўсёды праблемы: у мінулыя гады ён мне ўсё скардзіўся, што высахла ўсё, сёлета, гаворыць, заліло».

Кіраўнік дзяржавы нагадаў: вясной многія меркавалі, што летам надвор'е будзе засушлівым і ўвесь ураджай можа загінуць. Аднак выйшла наадварот.

«Я вас папярэдзіў, што будзе перыядамі: будучы ісці дажджы і будзе суха. Гэта добра, асабліва для Гомельскай вобласці. Вы ж не Гродзенская вобласць і не Украіна, дзе чарназём: у нас жа пясоў тут хапае. Але, шчыра кажучы, гамяльчане аказаліся негатовыя да гэтай сітуацыі, таму рабіце высновы, што апрацоўваць будзем. Гомельскую вобласць трэба прыводзіць у парадак. Вельмі дрэнна працуюць аграрыі нашы, недаворваем палі: палову ўзаралі, палову кінулі. Таму мы тут з Іванам Іванавічам за зіму падумаем, як. Але і людзям трэба дысцыпліну падцягваць. Спадзявацца на тое, што да нас нехта прыйдзе, зробіць — чаго спадзявацца», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

было. Кроквы, лачанне, шыфер — усё гэта зроблі, так? Добра. Электрычнасць падалі, падвялі да кожнай хаты? Гэта таксама добра. Значыць — жыццё адноўлена», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Як расказалі кіраўніку дзяржавы, у выніку непагадзі было пашкоджана шмат гаспадарчых аб'ектаў, адміністрацыйных будынкаў і жылых памяшканняў. «Але ўсё было адноўлена ў першыя дні», — заявілі жыхары.

«Калі будзем працаваць і не будзе ў нас адно да аднаго пытанняў, паверце, вайны не будзе. Гэта ўсё залежыць толькі ад вас, не ад мяне. Вы бачыце, што мы стараемся ўсялякімі шляхамі, каб гэта зараза сюды не прыйшла, — падкрэсліў Прэзідэнт. — Натрапіліся яны дзесьці там — мы ім у лоб выстраілі сваю армію. Яны адвялі войскі — мы адвялі. Мы не ваюем і не хочам ваяваць».

Разам з тым Аляксандр Лукашэнка папярэдзіў, што Беларусь гатова за сябе пастаяць у выпадку неабходнасці, аднак вайна — гэта заўсёды дрэнна. «Гэта загінуць з усіх бакоў людзі. Тысячы, тысячы людзей гінуць на вайне. Таму нам вайна не патрэбна. Гэта мае пытанне. Калі будучы праблема, я да вас звярнуся, мы возьмем зброю і будзем абараняць зямлю. Але лепш не ваяваць, і мы гэтай вайны не хочам», — заявіў беларускі лідар.

«Мы заўсёды побач!» — падтрымалі Прэзідэнта жыхары аграгарадка.

На кантролі

«ПАДЫХОД АБСАЛЮТНА ГАСПАДАРЧЫ»

Дзмітрый КРУТОЙ ацаніў ліквідацыю наступстваў непагадзі ў Зэльвенскім раёне

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Дзмітрый Крутой азнаёміўся з працэсам ліквідацыі наступстваў непагадзі ў Зэльвенскім раёне, паведамліла БелТА. Ён наведаў населены пункт Беражкі, на які ў сярэдзіне ліпеня абрынулася стыхія, а таксама школу ў вёсцы Галынка.

— Мы ацанілі рэагаванне службыў — і Зэльвенскага райвыканкама, і на ўзроўні канкрэтных сельсаветаў. Маштабы тут меншыя, чым у Гомельскай і Магілёўскай абласцях, але, тым не менш, важная работа сістэмы ў цэлым. У Зэльвенскім раёне ўсё зроблена было на добрым узроўні. Фактычна адразу на ўзроўні старшыні райвыканкама і адпаведных

Фота БелТА

бачылі работу ўлады з першых хвілін. Была аператыўна наладжана сувязь. Усе службы, нават няпрофільныя, як ДАІ, узброіўшыся бензапіламі, заняліся расчысткай найбольш пацярпелых участкаў ад дрэў, што ўпалі.

што паралельна зробім і дадатковыя віды работ. Рэсурсы на гэта ёсць. Усе працэдурныя пытанні — узгадненне, экспертызы ўсяго будзем рабіць паралельна. І тут таксама ніякіх праблем не будзе. Я думаю, вучні і іх бацькі будуць толькі ўдзячныя, калі будзе зроблена больш комплексная работа».

Дзмітрый Крутой адзначыў, што падыход да ліквідацыі наступстваў непагадзі ў Зэльвенскім раёне можна ахарактарызаваць станоўча: «Падыход абсалютна гаспадарчы, мне падабаецца па-здороваму такая зараджанасць усіх нашых службыў, не толькі будаўнікоў, якія натуральна ўсведамляюць адказнасць і працуюць, апырэджаючы графік, але і тых арганізацый, якія знаходзяцца на тэрыторыі раёна і гатовы аказаць любую спонсарскую дапамогу (грашыма і матэрыяламі), толькі б хутчэй ліквідаваць наступствы стыхіі. Гэта лішні раз паказвае нашу згуртаванасць і нашу ўзаемавыручку».

Старшыня Гродзенскага аблвыканкама Уладзімір КАРАНІК расказаў аб тым, як ідзе ліквідацыя наступстваў непагадзі ў Гродзенскай вобласці. — Зэльвенскі раён быў першым, хто сёлета трапіў пад удар стыхіі. Як пазней высветлілася, на жаль, не адзіным. І ўжо ў Зэльвенскім раёне аператыўныя службы прадэманстравалі адэкватную хуткую

рэакцыю, — адзначыў Уладзімір Каранік. — Яшчэ шмат чаго ўстараняць, гэта датычыцца лесфонду, будынкаў і збудаванняў сферы АПК, прамысловых будынкаў. Але мы дабіліся асноўнага — аднавілі ўсе сістэмы жыццяздзейнасці і гарантавалі бяспечныя ўмовы для пражывання нашых грамадзян. Былі зроблены высновы. Недае будучы створаны дадатковыя рэзервы, недае будучы дадзены рэкамендацыі па больш аператыўным рэагаванні, больш шырокае задзейнічанне не толькі будаўнікоў, але і сіл мясцовых гаспадарак, якія паказалі сябе вельмі добра. Мы вучымся. І самае галоўнае, што ў адрозненне ад першага ўдару стыхіі, мы не страцілі ніводнага чалавечага жыцця. Мы максімальна аператыўна забяспечылі камфортныя ўмовы жыцця людзей. Па нашых разліках, наяўныя рэшткі рэзервовага фонду вобласці крыху перакрываюць патрэбнасці аднаўлення, таму галоўнае цяпер працаваць і спадзявацца, што больш такіх неспрыяльных умоў надвор'я не будзе хаця б сёлета.

Гаворачы аб сумах, якія патрабуюцца для аднаўлення, старшыня Гродзенскага аблвыканкама адзначыў: «Сума яшчэ поўнацыфры не вызначана. Тое, што датычыцца дадзенай школы, — гэта 450 тысяч рублёў, якія ўжо выдзелены, знаходзяцца на рахунках. Ільвіную долю выдзяляў дзяржстрах на застрахаваныя дамы, там ідзе фіналізацыя сумы. Грошы выдзяляў таксама раённы бюджэт. Гаспадаркі дапамагалі сваім супрацоўнікам і не выстаўлялі рахунак».

«Асноўнае дасягненне — гэта тое, што людзі засталіся жывыя. А другое, мы яшчэ раз прадэманстравалі, што ў нас сацыяльная скіраванасць дзяржавы і што беларуская ідэя талакі, калі ўсе разам дапамагаюць таму, каму цяжка, жывая ў нашым народзе. І гэта дае падставу для аптымізму і ўпэўненасці ў далейшым развіцці рэгіёна і нашай краіны ў цэлым», — рэзюмаваў Уладзімір Каранік.

Фота БелТА

спецыялістаў у найбольш пацярпелых населеных пунктах быў ажыццёўлены фактычна падамавы абход, складзены спіс каля 100 найбольш пацярпелых жылых дамоў і гаспадарчых пабудов, — адзначыў кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта. — Мяне цікавіла, наколькі аператыўна выдзяляліся рэсурсы з нашых так званых надзвычайных фондаў (шыфер, дошкі, цвікі). Вылучаліся яны аператыўна, усё было ў наяўнасці, у запасах. У цэлым усяго хапіла. Людзі былі задаволены,

Дзмітрый Крутой дадаў: «На сённяшні дзень асабліва ўвагу ў Зэльвенскім раёне, вядома, аддаём сацыяльным аб'ектам, каб да пачатку навучальнага года мы паспелі прывесці ў парадак школы, і дзеці не адчулі ніякіх наступстваў. Работа будаўнікоў вядзецца нават з апырэджаннем на тых аб'ектах, якія мы сёння наведваем, усяго хапае. Не толькі дах, перакрыцці, але і ўнутры ліквідуюцца наступствы залівання асобных памяшканняў. Як даручыў Прэзідэнт, з дырэктарамі школ мы дамовіліся,

Напярэдадні

Івацэвічы рыхтуюцца да Дня беларускага пісьменства

У Івацэвічах прайшло пасяджэнне нацыянальнага арганізацыйнага камітэта па падрыхтоўцы і правядзенні Дня беларускага пісьменства. З ходам работ азнаёміўся намеснік прэм'ер-міністра Ігар ПЕТРЫШЭНКА, паведамліла БелТА.

Сёлета свята пройдзе 31-ы раз. Правядуць яго ў Брэскай вобласці. Сталіцай сёлета Дня беларускага пісьменства выбраны Івацэвічы. Цырымонія адкрыцця адбудзецца 31 жніўня. «Мы актыўна рыхтуемся. Правялі шэраг пасяджэнняў арганізацыйных камітэтаў, дзе дэталёва разабралі падыходы з пункту гледжання добраўпарадкавання інфраструктуры горада, каб людзям не толькі сам Дзень беларускага пісьменства запомніўся, але і ўсё, што было зроблена для падрыхтоўкі да яго», — падкрэсліў Ігар Петрышэнка.

Віцэ-прэм'ер азнаёміўся з ходам работ і гадоўнага аб'ектаў, наведаў некаторыя лакацыі. У прыватнасці, падарункам да Дня беларускага пісьменства будзе ўстаноўка камп'ютарнага тамографа ў цэнтральнай раённай бальніцы. У Івацэвічах капітальна рамантуюць стадыён сярэдняй школы № 1. Па словах старшыні Івацэвіцкага райвыканкама Уладзіміра БЯЛОВА, на тэрыторыі спарткомплексу зробіць бегавую дарожку з сучасным пакрыццём, усталяюць універсальную гульнявую пляцоўку. Ігар Петрышэнка ацаніў абноўленую Івацэвіцкую раённую бібліятэку, шэраг іншых аб'ектаў.

«У цэлым бачым настрой жыхароў горада на тое, каб сустрэць гэтае свята дастойна, паказаць гасціннасць нашай краіны. Дыпламатычны корпус і госці з іншых краін традыцыйна бяруць удзел у гэтых мерапрыемствах. Спадзяемся, што першая нядзеля верасня пройдзе на самым высокім арганізацыйным, творчым узроўні», — падкрэсліў віцэ-прэм'ер. Ён дадаў, што праграма Дня беларускага пісьменства будзе ўключаць мерапрыемствы для людзей рознага ўзросту. «Самае галоўнае, што гэтым святам уносім істотны ўклад у папулярызацыю чытання, любові да кнігі», — акцэнтаваў увагу Ігар Петрышэнка.

Дарэчы, Івацэвічы да свята ўпрыгожаць новыя арт-аб'екты. Напрыклад, каля будынка гарадскога Дома культуры ўсталяюць кампазіцыю «Дзеці лясной школы». Яна ўявіць сабой хлопчыка і дзяўчынку з партызанскага атрада, якія чытаюць. Скульптура будзе паказваць цяперашнім дзецям, што нават у цяжкія часы іх аднагодкі працягвалі чытаць да ведаў.

На свяце будзе некалькі лакацый. Традыцыйна пройдуць урачыстая цырымонія адкрыцця Дня беларускага пісьменства і ўзнагароджання пераможцаў конкурсу «Нацыянальная літаратурная прэмія», круглы стол з удзелам пісьменнікаў, навукова-практычная канферэнцыя. Запланаваны розныя выставы і майстар-класы. Чакаецца, што гледачам пакажуць гістарычную рэканструкцыю, прысвечаную партызанскаму руху ў Івацэвіцкім раёне.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Дзярждоўг Германіі дасягнуў рэкордныя 2,45 трыльёна еўра

Унутраны дзяржаўны доўг Германіі дасягнуў рэкордна высокага значэння да канца мінулага года і склаў каля 2,45 трыльёна еўра. Аб гэтым паведамліла ТАСС са спасылкай на Федэральнае статыстычнае ведамства ФРГ. У параўнанні з канцом 2022 года дзярждоўг вырас больш чым на 77,1 млрд еўра, што стала гістарычным максімумам. Рост адбыўся з-за павелічэння запасычанасці федэральнага ўрада, муніцыпалітэтаў і сістэмы сацыяльнага забеспячэння. У мінулым годзе доўг на душу насельніцтва ў краіне перавысіў 28,9 тысячы еўра. Гэты паказчык на 778 еўра большы, чым у 2022-м. Доўг федэральнага ўрада складаў 1696,3 мільярда еўра, павялічыўшыся на 4,7 працэнта ў параўнанні з папярэднім годам.

У выніку апоўзняў на поўдні Індыі загінула звыш 300 чалавек

Колькасць загінулых у выніку апоўзняў у паўднёвым індыйскім штаце Керала ўзраста па меншай меры да 308. Пра гэта паведамліла ТАСС са спасылкай на Міністэрства аховы здароўя штата. Вядома, што сярод загінулых ёсць дзеці. Раненні ў выніку сходу апоўзняў атрымалі звыш 200 чалавек. Мноства людзей усё яшчэ лічацца зніклымі без вестак. На месцы здарэння працягваецца пошукава-выратавальная аперацыя, у ёй удзельнічаюць вайскоўцы, задзейнічана тэхніка ВПС. У раёне Ваянад апоўзнямі знесена мноства дамоў, разбураны дарогі і мост. У ліквідацыі наступстваў стыхіі ўдзельнічаюць вайскоўцы, якія будуць масты ў ізаляваныя раёны.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў спачуванне прэм'ер-міністра Індыі Нарэндры Модзі ў сувязі з сотнямі ахвяр разбуральных апоўзняў у штаце Керала.

Аб гэтым паведамліў у прэс-службе беларускага лідара. Прэзідэнт адрасаваў словы падтрымкі тым, хто спадзяецца на поспех ратавальнікаў у пошуку зніклых, а таксама пажадаў больш хуткага выздараўлення пацярпелым і аднаўлення закранутых бязлітаснай стыхіяй рэгіёнаў.

Вячэра з амарамі для Карла III абышлася французскай казне амаль у паўмільёна еўра

Паводле даных французскага аўдытарскага ведамства, пышная вячэра з амарамі для караля Карла III абышлася канцылярыі прэзідэнта Францыі ў 475 тысяч еўра, паведамліла «Бі-бі-сі». Гасцям вячэры, сярод якіх былі акцёр Х'ю Грант, футбольны менеджэр Арсен Венгер і фронтмэн Rolling Stones Мік Джагер, прапанавалі меню з блакітных амараў і крабаў, а затым брэскае кураня і грыбны гратэн. Гасцей частавалі сырамі, уключаючы французскі «Камтэ» і брытанскі «Стычэлтан Блю». А на дэсерт было пададзена ружовае печыва-макарун з крэмам з п'ялёсткаў руж, малінай і лічы. Экстравагантны банкет у Версальскім палацы стаў часткай трохдзённага дзяржаўнага візіту караля Карла ў Францыю.

Бізнес выбірае лічбавы дакументаабарот

«РОДНЫ КРАЙ» НАГАДВАЕ ПРА 2025-Ы...

Пабачыў свет адрыўны календар на наступны год

Выдавецтва «Беларусь» па традыцыі працягвае выпуск адрыўных календароў. Ужо ў кнігарнях краіны можна знайсці і выданне, якое раскажа нам пра кожны з дзён наступнага года. Заказ і фінансавую падтрымку «Роднаму краю» ажыццявіла Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Тыраж календара — 3000 экзэмпляраў.

З выдавецкай анатацыі: «Вы трымаеце ў руках адрыўны календар «Родны край» на 2025 год — своеасаблівую энцыклапедыю на кожны дзень. У календары вы знойдзеце шмат цікавага пра нашу краіну, яе гісторыю, культуру, славу тыя мясціны. Наш календар дапаможа вам прасачыць юбілейныя даты знакамітых людзей нашай краіны, славу тыя беларусаў, што жылі ў розны час. Значнае месца ў выданні адведзена роднай мове. Вы даведаецеся пра старажытныя міфалагічныя ўяўленні нашых продкаў...» Календар адкрываецца па традыцыі словамі Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь... «Мы, беларусы, — мірныя людзі, // Сэрцам адданыя роднай зямлі...» Нагадаем, што словы гімна належаць Міхасю Клімковічу і Уладзіміру Карызну, а музыка — Нестару Сакалоўскаму.

У 2025-м спаўняецца 1210 гадоў з дня нараджэння Мяфодзія (815—885) — славянскага асветніка, аднаго са стваральнікаў славянскай азбукі, прапаведніка хрысціянства. І ўжо лістак ад 2 студзеня 2025 года — напамін пра гэтае імя, пра гэтую падзею. Увогуле на старонках адрыўнога календара прысутнічае шмат згадак пра пісьменнікаў, асветнікаў, дзеячаў культуры. У 2025 годзе, нагадаем «Родны край», юбілей наступных беларускіх пісьменнікаў: 16 студзеня — 120 гадоў з дня нараджэння беларускага дзіцячага пісьменніка Алеся Пальчэўскага; 16 лютага — 100 гадоў з дня нараджэння народнага пісьменніка Беларусі Івана Навуменкі; 21 сакавіка — 185 гадоў з дня нараджэння аднаго з пачынальнікаў сучаснай беларускай літаратуры Францішка Багушэвіча; 25 сакавіка — 120 гадоў з дня нараджэння паэта і акадэміка, вучонага-біёлага Алеся Вечара...

«Родны край» падказвае юбілейныя даты згадвання ў розных летапісах паселішчаў Беларусі. Не забыліся выдаўцы (шкада, што з выхадных даных невядомыя імёны ўкладальнікаў — тых шчырых рупліўцаў, хто працаваў над падрыхтоўкай календара) і пра розныя добрыя парады. Так што па традыцыі «Родны край» — не проста адрыўны календар з днямі-лісточкамі, а яшчэ і кніга даведачнага, сапраўды энцыклапедычнага характару.

Набыць календар «Родны край» можна ва ўсіх кнігарнях ААТ «Белкніга» — у Мінску і іншых рэгіёнах краіны, а таксама ў кнігарні «Акадэмія» ў Мінску па адрасе: праспект Незалежнасці, 72.

Прыемных уражанняў на кожны дзень! Прыемных чытацкіх адкрыццяў з «Родным краем»!

Мікола БЕРЛЕЖ.

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

— У аснове электроннага ўрада ляжыць анлайн-узаемадзеянне, якое паскарае прыняцце кіраўніцкіх рашэнняў, у тым ліку пры аказанні дзяржаўных паслуг, — тлумачыць намеснік дырэктара Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг Андрэй Філіпенка. — Імгненны абмен дакументамі на тэрыторыі Беларусі забяспечвае Сістэма міжведамаснага электроннага дакументаабароту дзяржаўных органаў Рэспублікі Беларусь (СМДА).

— Абарона даных, якія перадаюцца праз мабільны дадатак «Е-Паслуга», у тым ліку персанальных, забяспечана праз тэрмінальны рэжым работы з выкарыстаннем крыптаграфічных пераўтварэнняў у адпаведнасці з рэгламентавальнымі стандартамі Рэспублікі Беларусь.

КАМУ ПАТРЭБНЫ ЭЛЕКТРОННЫ ПОДПІС?

У тыдзень, адзначыў намеснік дырэктара НЦЭП, сёння перасылаецца каля 150 тысяч электронных дакументаў, да Сістэмы міжведамаснага электроннага дакументаабароту падключана больш чым 16,8 тысячы абанентаў — не толькі ўсе дзяржаўныя органы і арганізацыі, але і іншыя суб'екты гаспадарання, якія ацанілі даступнасць і зручнасць электроннай камунікацыі з вялікай колькасцю контрагентаў.

— У мінулым годзе мы прапанавалі новае рашэнне па выкарыстанні электроннага дакументаабароту і СМДА для невялікіх кампаній — адпаведны сэрвіс з'явіўся ў асабістым электронным кабінете на адзіным партале электронных паслуг. Не выходзячы з асабістага кабінета, нараўне з атрыманнем розных паслуг можна арганізаваць і юрыдычна значны электронны дакументаабарот, — сказаў Андрэй Філіпенка.

З развіццём электронных сэрвісаў расце ў Беларусі і патрэбнасць у сродках электроннага лічбавага подпісу (ЭЛП), якія шырока выкарыстоўваюцца ў сістэмах электроннага дакументаабароту, для падачы падатковых дэкларацый, статыстычнай і іншай справаздачнасці ў электронным выглядзе, а таксама дазваляюць атрымаць доступ да максімальна шырокага спектра электронных паслуг і адміністрацыйных працэдур. Электронны лічбавы подпіс — аналаг уласнага подпісу ў лічбавым свеце — дазваляе здзяйсняць юрыдычна значныя дзеянні дыстанцыйна. За апошнія 10 гадоў (з 1 ліпеня 2014 года) у Беларусі выдана больш як 2 000 000 сертыфікатаў адкрытых ключоў праверкі ЭЛП. Штодзень іх колькасць павялічваецца ў сярэднім на 1500 адзінак.

У краіне ва ўсіх абласных і буйных раённых цэнтрах створана сетка з 44 пунктаў аказання паслуг на базе 12 рэгістрацыйных цэнтраў, паведамліў у НЦЭУ: там аказваюць увесь спектр паслуг па рэгістрацыі карыстальнікаў, выпуску сертыфікатаў адкрытых ключоў, выдачы сродкаў ЭЛП.

— У рэгістрацыйных цэнтрах можна як атрымаць упершыню, так і падоўжыць сродкі ЭЛП, — сказаў Андрэй Філіпенка. — Але мы хочам нагадаць, што падоўжыць ЭЛП можна і анлайн.

У першым паўгоддзі 2024 года сертыфікат ЭЛП працягнулі больш як 150 000 уладальнікаў, паведаміў Андрэй Аляксандравіч. Прычым толькі 7000 скарысталіся электроннымі сэрвісамі па дыстанцыйным выданні сертыфікатаў ЭЛП без наведвання рэгістрацыйнага цэнтра. Між тым падоўжыць сертыфікат ЭЛП аддалена дазваляюць сэрвісы на адзіным партале

электронных паслуг (portal.gov.by) — не выходзячы з дому ці офіса, без папярэдняга запісу і наведвання рэгістрацыйнага цэнтра.

ЯК ПАДОЎЖЫЦЬ ЭЛП?

Алгарытм атрымання электронных паслуг па падоўжэнні сертыфіката ЭЛП просты, распаўялі ў НЦЭП.

— Грамадзянін або індывідуальны прадпрымальнік можа скарыстацца паслугай 6.0.00 «Дыстанцыйнае выданне сертыфіката індывідуальнага прадпрымальніка (фізічнай асобы) з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката», — адзначыў намеснік дырэктара НЦЭП.

Атрымаўшы на электронную пошту апавяшчэнне, што тэрмін дзеяння сертыфіката ЭЛП заканчваецца, уладальніку неабходна:

- зайсці ў свой асабісты кабінет на portal.gov.by з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката ЭЛП;
- у асабістым кабінете выбраць электронную паслугу 6.0.00;
- азнаёміцца і пацвердзіць сваю згоду з Карыстальніцкім дагаворам і Публічным дагаворам;
- стварыць файл запыту ў адпаведнасці з Інструкцыяй;
- імпартаваць створаны файл запыту і пазначыць свае кантактныя даныя;
- выбраць спосаб аплаты і аплаціць паслугу.

За апошнія 10 гадоў (з 1 ліпеня 2014 года) у Беларусі выдана больш як 2 000 000 сертыфікатаў адкрытых ключоў праверкі ЭЛП. Штодзень іх колькасць павялічваецца ў сярэднім на 1500 адзінак.

Пасля пацвярджэння факта здзяйснення аплаты сістэма ў аўтаматычным рэжыме выдае сертыфікат і захавае яго ў сховішчы сертыфікатаў. У асабістым кабінете адлюструюцца рэзультаты доступу да воблачнага сховішча. Таксама гэтыя рэзультаты будуць накіраваны на ўказаных уладальнікам кантактных даных.

Атрыманне сэрвісу па дыстанцыйным выданні сертыфіката электроннага лічбавага подпісу для юрыдычных асоб — двухфактарнае, раскаліў у НЦЭП. Спачатку супрацоўніку арганізацыі неабходна зайсці ў свой асабісты кабінет на portal.gov.by з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката і выбраць электронную паслугу 6.0.01 «Дыстанцыйнае выданне сертыфіката юрыдычнай асобы з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката (Супрацоўнік)». Патрэбна таксама пацвярджэнне запыту кіраўніком арганізацыі (шляхам выбару паслугі 6.0.02 «Дыстанцыйнае выданне сертыфіката юрыдычнай асобы з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката «Кіраўнік»). Але і для юрыдычных асоб працэдура дыстанцыйнага выдання сертыфіката ЭЛП нескладаная.

— Наяўнасць сертыфіката ЭЛП дае магчымасць доступу да электронных паслуг і адміністрацыйных працэдур, рэалізаваных на адзіным партале электронных паслуг. Сёння іх звыш 570, і большасць з іх даступныя для заказу менавіта са строгай аўтэнтыфікацыяй (з выкарыстаннем асабістага сертыфіката ЭЛП, у тым ліку на ID-карце), — рэзюмаваў Андрэй Філіпенка.

НЕ ВЫХОДЗЯЧЫ З ДОМУ

Асабістыя кабінеты на адзіным партале электронных паслуг ёсць у кожнага беларуса, звесткі аб якім унесены ў Рэгістр насельніцтва. Актывацыя асабістага кабінета адбываецца пры першым уваходзе ў яго. Сёння на партале больш як 250 тысяч актываваных асабістых кабінетаў, паведаміў намеснік дырэктара па інфармацыйных тэхналогіях Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг Ягор ВОРАНАЎ.

З развіццём электронных сэрвісаў расце ў Беларусі і патрэбнасць у сродках электроннага лічбавага подпісу (ЭЛП), якія шырока выкарыстоўваюцца ў сістэмах электроннага дакументаабароту, для падачы падатковых дэкларацый, статыстычнай і іншай справаздачнасці ў электронным выглядзе, а таксама дазваляюць атрымаць доступ да максімальна шырокага спектра электронных паслуг і адміністрацыйных працэдур. Электронны лічбавы подпіс — аналаг уласнага подпісу ў лічбавым свеце — дазваляе здзяйсняць юрыдычна значныя дзеянні дыстанцыйна.

Магчымасці асабістага кабінета шырокія, падкрэсліў ён. Сярод найбольш важных — напрыклад, выкарыстанне электроннага кашалька для заказу і аплаты электронных паслуг, здзяйсненне комплексных плацэжаў, а таксама сэрвіс электроннага дакументаабароту.

— Сёння мы бачым істотны рост цікавасці як грамадзян, так і бізнесу, і дзяржаўных арганізацый да выкарыстання асабістых кабінетаў на партале і атрымання паслуг анлайн, — сказаў Ягор Воранаў. — Калі ў 2022 годзе праз партал было аказана крыху больш чым 76 млн паслуг, то летась — ужо каля 128 млн паслуг. Сёлета штомесяца аказваецца 11,5 млн паслуг.

У НЦЭП яшчэ раз нагадалі, што доступ да большасці паслуг на адзіным партале патрабуе абавязковай строгай ідэнтыфікацыі карыстальніка.

— Выкарыстанне ID-карт дазваляе аўтаматызаваць працэдуру ідэнтыфікацыі асобы, што таксама спрыяе развіццю электронных сэрвісаў, — падкрэсліў Ягор Воранаў. — Паколькі ID-карта з'яўляецца не толькі пасведчаннем асобы, але і носбітам двух дадаткаў (ідэнтыфікацыйнага і электроннага лічбавага подпісу), карыстальнік можа аўтарызавацца з яе дапамогай на адзіным партале электронных паслуг, атрымаць доступ да свайго асабістага кабінета і заказаць паслугу не выходзячы з дому, анлайн.

Каб спрадзіць працэдуру аўтарызацыі па ID-карце, Нацыянальным цэнтрам электронных паслуг распрацаваны мабільны дадатак «Е-Паслуга», нагадаў спікер. Карыстальніку неабходны смартфон з функцыяй NFC і, уласна, ID-карта. Прыкладзіце ID-карту да тыльнага боку смартфона, увядзіце PIN 1 — і актыўуйце свой асабісты кабінет на Е-Паслуге.

— Абарона даных, якія перадаюцца праз мабільны дадатак «Е-Паслуга», у тым ліку персанальных, забяспечана праз тэрмінальны рэжым работы з выкарыстаннем крыптаграфічных пераўтварэнняў у адпаведнасці з рэгламентавальнымі стандартамі Рэспублікі Беларусь, — дадаў Ягор Воранаў.

Стать карыстальнікам Е-Паслугі можна і не маючы ID-карты, звярнуў увагу прадстаўнік НЦЭУ. Аўтарызацыя магчымая па нумары тэлефона, e-mail, уліковым запісам у Google або Apple. Але ў гэтым выпадку вы не зможаце скарыстацца поўным спісам электронных сэрвісаў.

Мабільны дадатак «Е-Паслуга» пакуль даступны для выкарыстання толькі фізічнымі асобамі і толькі для сістэмы Android. Спампаваць яго можна ўжо сёння ў Google Play, Huawei AppGallery, Android RuStore. З моманту запуску дадатку (20 снежня 2023-га) зафіксавана больш чым 5000 яго ўстановак.

Аляксандра АНЦЭЛЕВІЧ.

ВАЕННАЯ АРХЕАЛОГІЯ ЯЎГЕНА ГРЫШАНОВІЧА

Яўген — электрамеханік лінейных збудаванняў сувязі і абаненцкіх прылад Асіповіцкага занальнага вузла электрасувязі Магілёўскага філіяла «Белтэлекам». Ён «лечыць» оптавалаконныя лініі ад парываў і іншых пашкоджанняў, займаецца падключэннем мадэмаў, тэлебачання ZALA, паслугі «Відэакантроль». А вось вольны час цалкам аддае свайму галоўнаму ў жыцці захапленню: вяртае дамоў загінулых падчас вайны чырвоармейцаў і час ад часу пераапрацавае ў ваенную форму 40-х гадоў, каб яшчэ глыбей прасякнута атмасферай той эпохі.

АРХЕАЛОГІЯ ЗАЧАПІЛА

Пошукам Яўген займаецца, лічы, з дзяцінства. Праўда, першыя раскопкі датычыліся іншых перыядаў гісторыі. З усмешкай расказвае, як маці ў 15 гадоў прымуова адправіла яго ў археалагічны лагер, які арганізаваў раённы цэнтр па турызме і краязнаўстве. Хлопцу хацелася адпачыць з сябрамі ў вёсцы, але паслухаўся. Паехаў і захапіўся.

— Працавалі ў Свіслачы на замчышчы, кіраваў намі гісторык з Акадэміі навук Вадзім Кошман. Дагэтуль з ім на сувязі, — расказвае Яўген. — Чаго толькі там ні знаходзілі — манеткі, жаночыя ўпрыгажэнні перыяду Сярэднявечча, луску рыбную, косці жывёл — усё перабіралі. Ямы выкопвалі глыбінёй да чатырох метраў. Так спадабалася, што налета ўжо сам папрасіўся ў лагер, а праз год ізноў. Пасля 18 гадоў ездзіў туды ўжо як памочнік. Вадзім Іванавіч тэлефанаваў: «Жэня, у нас лагер», і я адпраўляўся на месца раскопак.

Цяга да пошукавай работы была моцная, але чамусьці вучыцца на археолага Яўген не пайшоў. Затое скончыў Віцебскі вышэйшы каледж сувязі, дзякуючы якому атрымаў прэстыжную работу. Цяпер гэта ўжо акадэмія. Вельмі спатрэбіліся ў жыцці і тыя рабочыя спецыяльнасці, якія набыў у мясцовым прафесійна-тэхнічным ліцэі № 8 (цяпер каледж) — трактарыст, вадзіцель катэгорый В, С, слесар-механік па рамонце аўтамабіляў. Бачылі б вы, які пазадарожнік сабраў ён амаль з нічога. Прызнаецца, што год таму зрабіў сабе падарунак на Дзень нараджэння — купіў за дзве тысячы долараў цалкам зламаны аўтамабіль Hyundai Gallorper і цэлы год разам са стрыечным братам займаўся яго рэанімацыяй. З ламачча атрымалася лялька. У сённяшняй пошукавай рабоце карэйскі ўзасік, як яго яшчэ называюць, незамены. Любая лясная дарога для яго не страшная. Не тое што для яшчэ аднаго жалезнага сябра Яўгена — «Опеля», які, дарэчы, ён таксама сабраў сваімі рукамі. Для экстрэмальных паездак ён зусім не падыходзіць.

ПА СЛЯДАХ КАВАЛЕРЫСТАЎ

У Магілёўскі абласны гісторыка-патрыятычны клуб «Віктру» Яўген уступіў у 2020 годзе. А на наступны год па яго прапанове ў раёне прайшла першая «Вахта памяці». Пошукавыя работы праходзілі ў лесе

каля вёскі Прудок. Было знойдзена месца аднаго з найбольш жорсткіх баёў, у якім загінулі падчас пачатку вайны кавалерысты 153-га кавалерыйскага палка 32-й кавалерыйскай дывізіі. Па выніках экспедыцыі былі падняты астанкі 26 байцоў і камандзіраў, некалькі медальёнаў і асабістыя рэчы загінулых. Адзін медальён атрымалася прачытаць. Ён належаў старшыне 153-га кавалерыйскага палка Мікіце Курупецкаму з Украіны. Атрымалася знайсці дачку героя, якая апошня з сям'і дачкалася бацьку. Чырвоармейца перапахавалі на радзіме.

— Нагодой для пошукавых работ сталі расказы мясцовых жыхароў з Асіповіч, вёсак Караны, Прудок. Нешта ўзялі з кнігі «Памяць», — удакладняе Яўген. — Большасць людзей не хоча размаўляць на тэму вайны. Некаторыя кажуць:

не чапайце вы іх, хай ляжаць. Але іншыя расказвалі, што ў дзяцінстве бачылі ў лесе магількі. Сёлета 8 мая мне патэлефанавалі з ваенкамата і паведамілі, што нейкі дзядуля хоча расказаць пра пахаванне кавалерыстаў. І дадалі, што вельмі нагадвае тое месца, якое мы ўжо знайшлі. З'ездзілі з дзядулем на тое самае месца, і я яму сам яго паказаў. Стары стаяў і ўспамінаў, як у дзяцінстве з сябрамі заўсёды клаў на магільку кветкі. Там тады стаяў самаробны крыж і ляжала каска.

ПОШУКАВАЯ ГРУПА «РЭЙД»

З мінулага года Яўген узначальвае сваю групу — «Рэйд». Кіраўнік клуба

«Віктру» Мікалай Барысенка ацаніў арганізатарскія здольнасці маладога пошукавіка і прызначыў яго галоўным. Група пакуль невялікая, усяго чатыры чалавекі. Акрамя Яўгена ў яе ўваходзяць бабруйчане Дзмітрый Піскуноў і Уладзімір Пракоф'еў, а таксама жыхар рабочага пасёлка Татарка Міхаіл Кедыч.

— У інтэрнэце наконт 32-й кавалерыйскай дывізіі вельмі мала інфармацыі. Купляем журналы баявых дзянняў, іншыя матэрыялы, — расказвае Яўген. — Усе аэрафотаздымкі, якія рабілі немцы, лягаючы над Беларуссю з 1941 да 1944 года, знаходзяцца ў Амерыцы. У інтэрнэце ёсць групы, якія спецыялізуецца на продажы іх копій. Гэта як кот у мяшку. Можа павезці, а можа і не. Але трэба

емства, якое з разуменнем ставіцца да яго захаплення. Бо тыя лісты, якія рассылае па арганізацыях, дзе працуюць пошукавікі, кіраўнік клуба «Віктру» Мікалай Барысенка, не з'яўляюцца падставай для вызвалення ад работы. Вахта ў сярэднім працягваецца каля дзесяці дзён, і Яўген прапусціў толькі адну. Акрамя Асіповіч выязджае ў Магілёў, Шклоў, Слаўгарад, Чавусы, Быхаў. Што датычыцца адпачынку, то выбірае той месяц, калі 52-і батальён Узброеных Сіл у адпаведнасці са сваім плянам прыязджае працаваць у Магілёўскую вобласць. Без гэтага батальёна пошукавікі самастойна не маюць права падмацаць знойдзенымі імі байцоў. У вольны ад раскопак час пошукавікі на працягу месяца, правяраюць інфармацыю наконт месяцаў бою, аптываюць жыхароў. Калі ёсць перакананасць, што трэба капаць, інфармацыя перадаецца ў раённы ваенкамат. А там ужо складаюць інфармацыйны ліст і адпраўляюць яго на адрас 52-га пошукавага батальёна.

ЧАСАМ ЯНЫ ПРЫХОДЗЯЦЬ У СНАХ

Яўген не сумняваецца, што байцы, якіх яны шукаюць, заўсёды з ім на сувязі. Інакш, як патлумачыць тыя незразумелыя рэчы, якія часам адбываюцца? Аднойчы пасля вахты Яўгену прысніўся дзіўны сон. Нейкая доўгая бібліятэка, салдат, які кудысьці спышаецца. Яўген кажа яму: «Пачакай, мне трэба аддаць твае рэчы». Перадае яму нейкі кашалёк, ён забірае яго і кажа: «Дзякуй, мне трэба ісці, мяне чакае маці». І зыходзіць у нейкае белае святло.

— Я доўга думаў, што мог значыць гэты сон, — кажа Яўген. — Мы неаднаразова знаходзілі байцоў і з кашалькамі, і з іншымі асабістымі рэчамі. Сон быў вельмі яркі, выразны.

Было і такое, што месца не адпускала. Ходзіш, і здаецца, што тут нешта ёсць. Аднойчы Яўген з сябрамі знайшоў месца бою, дзе цяжка было вызначыцца, калі канкрэтна ён там адбыўся.

— Мы вельмі доўга туды хадзілі. Барысенка здзіўляў-

ся: «Хлопцы, як вы сюды наогул трапілі?» — расказвае пошукавік. — Дрэвамі ўсё было так завалена, што не прайсці. А мы знайшлі там 6 байцоў. Хутчэй за ўсё яны загінулі пры прарыве Бабруйскага катла ў 1944 годзе. Мы доўга гэта месца прапрацоўвалі. У ход ішлі прыборы, шчупы — нічога не дапамагала. Пра тое, што тут нешта адбывалася, казалі гільзы ад патронаў; адчувалася, што вайна там была. Выездаў пад 50 туды зрабілі, але не памыліліся. Аднойчы знайшлі там запчасткі ад старой вінтоўкі і гільзы вакол. Я сказаў, што сто працэнтаў гаспадар дзесьці побач. З Мішам Кедычам шукалі яго, але безвынікова. Я паехаў, а ён мне тэлефануе: знайшоў. У дзесці метрах пад заваламі дрэў наткнуўся на невялікую ямку. Нахіліўся туды са шчупам, і баец адгукнуўся. Па гуку было зразумела, што там косці. З вопытам пачынаеш гэты гук адрозніваць ад іншых. Ён больш глухі.

Быў яшчэ такі выпадак. Непадалёк ад месца, дзе былі падняты кавалерысты, на вочы пошукавікам трапіў нож з напісаным на ім прозвішчам Рабухін і значок ГТА. Не выключана, што ён належаў аднаму з безыменных байцоў, якіх паднялі. Па базе даных баец з прозвішчам Рабухін лічыцца прапаўшым без вестак у 1941 годзе. Яўген выйшаў на расійскіх пошукавікаў, каб тыя знайшлі родных салдата. На жаль, не атрымалася. Імяны нож вырашана перадаць у музей, адкуль родам салдат. Няхай хоць так ён вернецца на радзіму.

ЗНАХОДКАМІ ПАПАЎНЯЦА ШКОЛЬНЫ МУЗЕЙ

Кавалерысты, партызаны, байцы 214-й паветранадэсантнай брыгады — гэта тыя, хто змагаўся з ворагам падчас вайны на тэрыторыі Асіповіцкага раёна. Калі немцы акупавалі Асіповічы, кавалерысты паспрабавалі адбіць горад, але загінулі. Тое ж самае адбылося з дэсантыкамі ў ліпені 1941-га, якіх гітлераўцы акружылі на Чучанскім тракце.

— Расказваюць, што кавалерысты з шашкамі

імчаліся на танкі, а іх расстрэльвалі з бронецягніка, які падагналі да месца падзей, накрывалі артылерыяй, — расказвае Яўген. — Мы знайшлі канкрэтныя пяць кулямётных кропак, якія ўжо былі на момант прыходу кавалерыстаў і іх з усіх бакоў абстрэльвалі. У коннікаў акрамя шашак былі пушкі і вінтоўкі, але з канямі манеўрыраваць цяжка. Схавацца тым больш. І яны гінулі сотнямі. Іх брацкай магілай сталі асіповіцкія лясы. У лясных прямых мы яшчэ здолжны іх знайсці, а ў балотах — як?

Кавалерыйскі полк быў сфарміраваны напачатку вайны, у яго ўвайшлі прадстаўнікі розных нацыянальнасцяў. Базы даных па іх не захавалася, уся інфармацыя са слоў мясцовых жыхароў. У якасці арыенціра для пошукавікаў служаць пахаванні коней, якія раскіданы па ўсім лесе на глыбіні метраў паўтара. Калі знаходзіш такое пахаванне, разумеш, што побач дзесьці павінны быць і байцы. Яны ляжаць у магілах групамі па чатыры і болей чалавек. Тыя месцы, дзе яны былі знойдзены, Яўген пазначае на спецыяльнай карце Асіповіцкага раёна. Гэта дазваляе планаванаць работу і пакрысе рухацца наперад — да тых, хто іх чакае вось ужо болей за 80 гадоў. Тыя рэчы, якія знойдзены падчас раскопак, пошукавік перадае ў школьны музей СШ № 1. Кажы, што ён быў вельмі сціплым, а цяпер там набылася шмат экспанатаў. Моладзь праз іх вывучае гісторыю вайны.

У Яўгена вельмі добра атрымліваецца знаходзіць мову з падлеткамі. Магчыма, таму што сам малады і можа даходліва даносіць інфармацыю да юнакоў і дзядучат. На сцяне яго кабінета Падзяка аблвыканкама — «За актыўны ўдзел у рэалізацыі міжнароднага маладзёжнага патрыятычнага праекта «Дарогамі памяці і славы». Гэты праект нарадзіўся ў вобласці і ўжо выйшаў на міжнародны ўзровень. Працоўная моладзь напярэддні Дня Незалежнасці здзяйсняе падарожжа па невялікіх гарадах, знаёміцца з іх ваенным мінулым, сустракаецца з маладымі жыхарамі раёнаў. Праект суправаджае перасоўны музей — два аўтобусы, запоўненыя экспанатамі, знойдзенымі на месцы былых баёў пошукавікамі клуба «Віктру». Летась Яўген суправаджаў музейную экспазіцыю і правадзіў экскурсіі для наведвальнікаў.

— Расказваў пра клуб, экспанаты, — кажа ён. — У Бранскай вобласці нас наведвала некалькі сотняў дзяцей, якія адпачывалі ў лагерах. Адначасова заходзіла па 10 чалавек, і так цэлы дзень. Цікаваць да ваеннай тэмы сёння вялікая. Наша задача — не даць вайне паўтарыцца.

Нэлі ЗІГУЛЯ,
г. Асіповічы.

Фота з архіва Яўгена ГРЫШАНОВІЧА.

БЭЙ Вэньлі:

«...ЛІТАРАТУРА — ГАЛОЎНЫ НОСЬБІТ НАЦЫЯНАЛЬнай КУЛЬТУРЫ»

БЭЙ Вэньлі — сапраўдны, шчыры сябра Беларусі, беларускай культуры. Шмат гадоў узначальвае Цэнтр даследавання Беларусі ва Усходне-Кітайскім педагагічным універсітэце ў Шанхаі. Некалі ён працаваў у Мінску. І зараз працягвае кантактаваць з дзеячамі культуры і літаратуры з Беларусі. Зусім нядаўна даследчык узяў удзел у міжнародным круглым stole, прысвечаным беларуска-кітайскім гуманітарным і літаратурным сувязям. Мы вырашылі пагутарыць з прафесарам БЭЙ Вэньлі на гэту ж тэму больш падрабязна.

На ваш суб'ектыўны погляд, ці можна арганізаваць болей дзейснае партнёрства беларускіх і кітайскіх кніжных выдавецтваў? Ці магчыма стварэнне міждзяржаўнай праграмы ў гэтым кірунку?

— Ужо гаварыў пра мемарандум, які існуе паміж нашымі краінамі. Пэўна, варта напоўніць яго дзейным зместам, выбудаваць у дадатак да гэтай важнай дэкларацыі дарожную карту. Як у Беларусі, так і ў Кітаі... У абедзвюх краінах ёсць велізарнае жаданне супрацоўнічаць у галіне літаратуры. Трэба, відаць, паглядзець на вопыт такога супрацоўніцтва ў выпадку з іншымі краінамі. Напрыклад, добрая мадэль — супрацоўніцтва паміж Дзяржаўным упраўленнем па справах прэсы і друку КНР і Міністэрствам лічбавага развіцця, сувязі і масавых камунікацый Расійскай Федэрацыі (былым Федэральным агенцтвам друку і масавых камунікацый). Пачаўшы ў 2013 годзе рэалізоўваць праект па перакладзе і публікацыі класічных і сучасных твораў кітайскай літаратуры, расіяне дасягнулі вялікіх рэзультатаў. І ў нас за апошнія дзесяць гадоў было надрукавана мноства кніг рускіх пісьменнікаў у перакладзе на кітайскую мову. Рух павінен быць выключна двухбаковым. За рашэннямі павінны быць канкрэтныя крокі, якія ў стане ажыццявіць непасрэдня ўдзельнікі выдавецкага, кніжнага працэсу.

— Рухавіком многіх ініцыятыў, стварэннем трывалай платформы ў развіцці сувязяў паміж народамі і краінамі займаюцца ўніверсітэцкая супольнасць. І цяпер шмат увагі аддаецца рабоце створанай у Мінску Асацыяцыі ўніверсітэтаў Кітая і Беларусі. Ці здольны вядучыя ўніверсітэцкія цэнтры Кітая выступіць галоўнымі арганізатарамі работы па літаратурнай кампаратывістыцы, развіцці параўнальнага літаратуразнаўства ў вядучым творчасці вядучых пісьменнікаў Кітая і Беларусі?

— Стварэнне напрыканцы 2023 года Кітайска-Беларускага ўніверсітэцкага альянсу з'яўляецца буйной падзеяй у галіне адукацыі і культуры нашых краін, у галіне ўзаемадзеяння гуманітарнага характару паміж Кітаем і Беларуссю. Параўнальнае вивучэнне кітайска-беларускіх сувязяў, у тым ліку і ў галіне літаратуры, з'яўляецца адным з важных кірункаў у працы беларускіх даследчыцкіх цэнтраў і цэнтраў культурна-літаратурных даследаванняў у большасці ўніверсітэтаў

Кітая. Эксперты з Шанхая і іншых гарадоў праводзяць вялікую работу, афармляюць свае даследаванні ў выглядзе манаграфій, асобных навуковых і навукова-публіцыстычных публікацый. Праходзяць акадэмічныя канферэнцыі, семінары, праводзяцца фестывалі культуры і мастацтва... Гэтыя і іншыя мерапрыемствы, вядома ж, павінны стаць цвёрдым грунтам універсітэцкай супольнасці для распрацоўкі далейшых планаў, для аб'яднання рэсурсаў, для болей паглыбленага параўнальнага даследавання мастацкай творчасці кітайцаў і беларусаў.

— Вы з'яўляецеся кіраўніком Цэнтра даследаванняў Беларусі. Якое месца ў арганізацыі яго работы займаюць гуманітарныя, культурныя сувязі з нашай краінай?

— Цэнтр даследаванняў Беларусі ва Усходне-Кітайскім педагагічным універсітэце быў створаны ў 2012 годзе. Гэта першы даследчыцкі ўніверсітэцкі цэнтр, сарыентаваны на вивучэнне Беларусі. У 2014 годзе Усходне-Кітайскі педагагічны ўніверсітэт і Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь падпісалі Пагадненне аб супрацоўніцтве па развіцці Цэнтра вивучэння Беларусі пры УКПУ. Ключовай пазіцыяй Пагаднення з'яўляецца тое, што партнёрамі нашага Цэнтра могуць быць усе ўстановы адукацыі, падведомасныя беларускаму міністэрству. Гэта забяспечвае для нас унікальныя магчымасці, спрыяльныя ўмовы для супрацоўніцтва, абмену з беларускімі ўніверсітэтамі. Мэта ў Цэнтра — быць вядучай агульнанацыянальнай базай для вивучэння беларускай гісторыі, культуры і кітайска-беларускіх адносін, а таксама для практычнага і эфектыўнага развіцця кітайска-беларускіх гуманітарных абменаў і супрацоўніцтва.

Па выніках даследаванняў маіх калег, якія працуюць у Цэнтры, надрукаваны шэраг калектыўных манаграфій, прысвечаных гісторыі, культуры Беларусі, пытанням нацыянальнай самасвядомасці беларусаў, дзяржаўнай ідэалогіі Рэспублікі Беларусь. Мы ўзялі ўдзел у рабоце па падрыхтоўцы і выпуску зборнікаў нарысаў, у якіх адлюстраваны погляды кітайцаў на сучасную Беларусь, успаміны паслоў, дыпламатычных работнікаў Кітая, якія працавалі ў Беларусі. Выдалі зборнік беларускіх народных песень і займаемся яго прасоўваннем у розных асяродках. За гады існавання Цэнтра праведзена мноства студэнцкіх семінараў. Мы разглядалі на іх ініцыятыву «Адзін

пояс, адзін шлях», падводзілі вынікі 30-годдзя дыпламатычных адносін паміж Беларуссю і Кітаем. Дзень роднай мовы, Дзень Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне, Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь, іншыя нацыянальныя, дзяржаўныя святы беларусаў — гэта і святы нашага Цэнтра. Параўнальна нядаўна ў ўдзельнічаў у фармаце анлайн у Тэйдні кітайскай культуры і літаратуры ў Брэсцкай абласной бібліятэцы імя М. Горкага. Цікава было асэнсоўваць, што кітайская літаратура, кітайская культура прасоўваюцца ў самыя розныя рэгіёны Беларусі.

— Імёны якіх класікаў кітайскай літаратуры, на ваш погляд, варта прасоўваць у Беларусі найперш?

— Кітай мае даўнюю гісторыю літаратурнай творчасці. Пачатак — «Кніга вершаў» ці «Канон вершаў», помнік кітайскай літаратуры, які належыць VI стагоддзю да нашай эры... Ва ўсе эпохі кітайская літаратура была багатай на мноства яркіх мастацкіх асоб, мноства зорак. Літаратурная творчасць была напоўнена шэдэўрамі, якія і сёння не страцілі свайго высокага зместу. Выбіраць некага аднаго, вылучаць усяго некалькі імёнаў — справа няпростая. Гэта падобна на тое, каб паказаць адну з граняў брыльянта. Я спадзяюся, што мае беларускія сябры здолеюць разгледзець мноства зіхоткіх мастацкіх граняў літаратурнага брыльянта Кітая!

— Пачынаючы з 2014 года мы выдалі ў Беларусі серыю з 14 кніг «Светлыя знакі: паэты Кітая», прадставіўшы ў перакладах на беларускую мову творы Ван Вэя, Ду Фу, Лі Бо, Ай Ціна, Лі Цінчжаа, Ван Гачжэня, Мэн Ха-жэня, Вэнь Ідо, Сюй Чжыма... Каго б Вы яшчэ з паэтаў Кітая паралі выдаць у гэтай серыі?

— Праца, якую ажыццявіў Выдавецкі дом «Звезда», у супрацоўніцтве з выдавецтвам «Мастацкая літаратура», працы кіраўнікоў гэтых калектываў, працы перакладчыкаў — усё гэта выклікае вялікую павагу. Мы ў Кітаі ўзрушаны рэалізацыяй гэтай праграмы. Мяркую, што вы ўжо набылі вопыт, які дае вам права працягнуць рэпрэзентацыю кітайскай паэзіі праз выданне «Кнігі вершаў». Яна павінна дапамагчы вам сфарміраваць храналагічную вось у справе знаёмства беларускага чытача з кітайскай паэзіяй на роднай беларускай мове...

Гутарыў Аляксей КАРЛЮКЕВІЧ, Шанхай (Кітай) — Мінск (Беларусь).

— Ці ведаюць увогуле ў Кітаі беларускую літаратуру?

— Гісторыя перакладу і ўваходжання ў чытацкую свядомасць беларускай літаратуры ў Кітаі налічвае некалькі дзесяцігоддзяў. І за гэты час было тры кульмінацыйныя моманты. Першы з іх прыпаў на завяршэнне 1940-х — 1950-я гады. Былі перакладзены на кітайскую мову і надрукаваны творы некаторых беларускіх паэтаў і празаікаў. Гэта — зборнік вершаў «Жалейка» Янкі Купалы (выдавецтва «Вэньгуан», выданне 1949 года), паэтычныя творы Якуба Коласа ў шанхайскім зборніку 1950 года «Вершы пра Вялікую Айчынную вайну Саветаў Саюза», кніга Аркадзя Куляшова «Толькі наперад», зборнік апавяданняў Івана Шамякіна. Вышла таксама ў перакладзе на кітайскую мову аповесць Янкі Брыля... Было і некалькі іншых кніг. У тым ліку — і зборнік вершаў Максіма Танка ў перакладзе такіх вядомых перакладчыкаў, як Гэ Баацзоань і Гаа Ман. Кітайскі чытач адкрыў для сябе такія імёны, як Кандрат Крапіва, Янка Маўр, Павел Кавалёў...

Наступным кульмінацыйным перыядам можна назваць гады з канца 1970-х... Падзёму ўвясенні вецер рэформ і адкрытасці. Кітай пачаў перажываць уздым у галіне перакладу рускай, увогуле савецкай літаратуры.

І на гэтым этапе ўзмацнілася ўвага і да беларускай літаратуры. Кітайцы адкрылі для сябе прозу Васіля Быкава, у Паднябеснай выйшла каля дзесяці яго кніг. Яго творы «Абеліск», «Дажыць да святання», «Альпійская балада», іншыя аповесці прачыталі мільёны кітайцаў... Па-новаму загучала ў Кітаі імя народнага пісьменніка Беларусі Івана Шамякіна. Ці не дзясятка яго раманаў быў перакладзены і выданы ў Кітаі.

У новым стагоддзі адносіны дружбы і супрацоўніцтва паміж Кітаем і Беларуссю пастаянна па-

ляпшаюцца, дасягаюць узроўню «ўсёпагоднага і ўсеабдымнага партнёрства». Гэта не толькі стварае добрыя ўмовы для абмену і супрацоўніцтва ў галіне гуманітарнай адукацыі, але яшчэ і вылучае новыя патрабаванні далейшага ўмацавання ўзаемадзеяння, стварае паглыбленне ў прызнанні... Сёння як ніколі мы прыгадалі, што ў мастацкай літаратуры ёсць такая важная функцыя, як магчымасць раскрыць перад чытачамі іншых краін асаблівасці нацыянальнага менталітэту свайго народа, паказаць культуру, асновы паўсядзённага жыцця. І асэнсаванне гэтай функцыі падштурхнула да развіцця чарговай, трэцяй, кульмінацыі ў справе перакладу беларускай літаратуры на кітайскую мову. У 2015 годзе паміж Кітаем і Беларуссю быў падпісаны Мемарандум па развіцці кітайска-беларускага праекта па перакладзе і выданні класічнай літаратуры. Пабачыў свет у Пекіне зборнік выбраных твораў сучасных беларускіх пісьменнікаў. У гэту сваёсаблівую анталогію ўвайшлі проза і паэзія. Выдадзены на кітайскай мове асобныя кнігі Андрэя Федаранкі, Аляся Бадака. Ведаю, што сіламі перакладчыкаў, якія аб'ядналіся ў агульную каманду ў Другім Пекінскім універсітэце замежных моў, рыхтуюцца новыя выданні... Калі пабачыла свет вышэйзгаданая анталогія, то ў каментарыях адзначалася, што яна «не толькі адкрыла дзверы ў свет сучаснай беларускай літаратуры, але і прыцягнула ўвагу да яе, пасадазейнічала ўзаемнаму прызнанню і сяброўскаму абмену паміж кітайскай і беларускай культурамі».

— Дзякуй за падказкі па такім вызначэнні галоўных перыядаў, галоўных кульмінацыйных момантаў у развіцці літаратурных адносін Беларусі і Кітая ў XX—XXI стагоддзях. Думаем, што такі падыход возьмуць на ўзбраенне і нашы даследчыкі, і нашы практыкі...

ЦЭНТРАЛЬНАЯ ВОСЬ ПЕКІНА — У СПІСЕ СУСВЕТНАЙ СПАДЧЫНЫ ЮНЕСКА

27 ліпеня на 46-й канферэнцыі сусветнай спадчыны ЮНЕСКА, якая адбылася ў сталіцы Індыі Нью-Дэлі, шэдэўр ідэальнага парадку кітайскай сталіцы — Цэнтральная вось Пекіна «Чжунчжоўсянь» — была паспяхова ўключана ў спіс сусветнай спадчыны.

які складаецца са старажытных імператарскіх палацавых пабудов, старажытных ахвярных пабудов для імператараў, старажытных гарадскіх кіраўніцкіх збудаванняў, нацыянальных цырыманіяльных і грамадскіх будынкаў. Тэрыторыя спадчыны займае тэрыторыю 589 га, а плошча буфернай зоны — 4542 га. Яна складаецца з рэшткаў цэнтральнай дарогі і ўтрымлівае 15 элементаў спадчыны.

Падарожнічаючы па гэтай тэрыторыі, мы можам азнаёміцца з вядомымі ва ўсім свеце імператарскім палацам Гугуном, Брамай і

плошчай Нябеснага Спакою Цяньаньмэнь у яе цэнтральнай частцы. Вакol плошчы Цяньаньмэнь размешчаны Нацыянальны музей, Дом народных сходаў, Вялікі Нацыянальны тэатр. Цэнтральная вось уключае ў сябе вельмі шмат збудаванняў для азнаямлення з рытуальнымі цырымоніямі, напрыклад Храм Продакы Таймоа (сённяшні Палац культуры працоўных злева ад Брамы Цяньаньмэнь) і алтар Зямлі і Злакаў Шэджы ў парку імя Сун Яцзяна справа ад Брамы Цяньаньмэнь Сяньнун у паўднёвай частцы горада. Там жа мы ўбачым рэшткі цэнтральнай дарогі старога горада. А Званічная і Барабанная вежы знаходзяцца ў паўночнай частцы восі. Барабаны і званы выкарыстоўвалі для адліку часу і падачы сігнала трывогі. Да 1924 года функцыянавалі ў якасці афіцыйных гадзіннікаў Пекіна.

Старыя хутуны-завулкі ўздоўж Цэнтральнай восі ідэальна падыходзяць для моладзі. Тут можна атрымаць асалоду ад кавы, ежы, музыкі, выступленняў і выстаў, а таксама зрабіць пакупкі і проста прагуляцца. Гэты доказ

таго, што Цэнтральная вось Пекіна гарманічна аб'яднала традыцыю і інавацыю горада.

Цэнтральная вось Пекіна ўяўляе сабой унікальны прыклад у гісторыі сусветных гарадоў, увасабляе ў сабе традыцыйныя кітайскія філасофскія канцэпцыі «цэнтральнасць Чжун» і «гармонія Хэ». Па Цэнтральнай восі мы можам не толькі ўбачыць ідэальны парадок збудавання, яна яшчэ дапамагае нам лепш зразумець такія загадкавыя традыцыйныя канцэпцыі кітайскай натурфіласофіі, як гармонія супрацьлегласцяў «інь-янь» і пяць элементаў «у-сін», а таксама жана адказаць на шэраг пытанняў, над якімі большасць з замежнікаў ніколі не задумвалася.

Размяшчэнне, планіроўка, форма і дызайн Цэнтральнай восі адлюстроўваюць старажытныя кітайскія традыцыйныя гарадскога планавання і служаць важнай ілюстрацыяй адметных рыс кітайскай цывілізацыі.

Чжан ХУЭЙЦЫНЬ, доктар філалагічных навук, прафесар Другога Пекінскага ўніверсітэта замежных моў.

Уладзіслаў МІСЕВІЧ:

«АДКАЗНАСЦЬ ЗА ЎСЁ — ТОЛЬКІ

Жыццё кожнага — ланцужок выбараў, дзе ніколі не ведаеш напэўна, што чакае за паваротам. Але калі ідзеш за голасам сэрца, трымаешся за сваіх людзей, то ёсць надзея выстаць у любых умовах. Прыкладам такіх творцаў сталі некалі і для многіх застаюцца да сёння ўдзельнікі ВІА «Песняры». Пра калектыў і яго музыкантаў сказана ўжо вельмі шмат, напісаныя кнігі, зняты фільмы і нават серыял. Але чарговы творчы юбілей дае нагоду зноў згадаць слаўнае мінулае ансамбля, прааналізаваць адметныя паварты ў яго развіцці і існаванні, а таксама пацікавіцца, як працягваецца гісторыя ў тых, хто быў каля яго вытокаў. Мы сустрэліся з заслужаным артыстам БССР Уладзіславам МІСЕВІЧАМ, каб даведацца, як прыцягненне аднадумцаў здольнае паспрыяць вялікаму поспеху, ці варта думаць пра публіку, калі маеш амбіцыі творчага росту, і хто ўсё ж адказны за ўзлёты і падзенні знакамітых творцаў?

Станаўленне без гарантый поспеху

— Уладзіслаў Людвігавіч, сёлета ВІА «Песняры» спаўняецца 55 гадоў. З чаго для вас у гісторыі гэтага калектыву ўсё пачыналася?

— Я нарадзіўся ў Арэнбургу, дзе вучыўся ў савурскім вучылішчы. Пасля з 14 гадоў быў выхаванцам у ваенным аркестры. Восем гадоў служыў у арміі, рэалізуючы сябе як ваенны музыкант. Але ў мяне былі родзічы па лініі мамы з Мядзела і Вілейкі. І я па волі лёсу ў пэўны перыяд свайго жыцця апынуўся ў Беларусі. Прыехаў сюды ў 1962 годзе выхаванцам Асобнага ўзорна-паказальнага аркестра Беларускай ваеннай акругі. І там жа праз два гады мяне прызвалі на тэрміновую службу. Тое ж адбылося і з Уладзіславам Мулявіным, які ў Беларусь прыехаў у 1963-м і працаваў у той час у філармоніі. Ён пасля прызыву трапіў у ансамбль песні і танца Беларускай ваеннай акругі. Такім чынам мы апынуліся ў адзін час, але ў розных калектывах. І я, паколькі сачыў за вядомымі і таленавітымі музыкантамі (хацелася ведаць, на каго раўняцца), ведаў і чуў пра Валоджу, аднак асабіста мы не былі знаёмыя. А рэпетыцыі нашых калектываў праходзілі на адной базе — у ДOME афіцэраў. Там нас пазнаёміў аднойчы адзін з музыкантаў, які служыў з Мулявіным, а пасля яго да нас перавялі. У вестыбюлі я сустрэў абаяльнага хлопца з гітарай. Ужо тады мне было зразумела, што гэта знаёмства для мяне вельмі важнае і патрэбнае. Аказалася, інтуіцыя не падманула.

«Мы ўсе былі розныя ў калектыве, і з узростам гэтая непадобнасць усё больш праяўлялася. Толькі нас усіх можна было замяніць, як аказалася, а Мулявіна — нельга, таму што ён не толькі сам мог шмат чаго зрабіць, але і ўмеў бачыць перспектыву ў сваіх музыкантах».

Пасля службы Уладзімір, вядома, вяртаўся зноў на працу ў філармонію, дзе яго чакалі ў двух калектывах — Віктара Вуячыча ці Багуслаўскай і Капланава. У выніку ён пайшоў у апошні. І Мулявін, паколькі за час нашага знаёмства ўжо меў магчымасць недзе працаваць са мной, ведаў, чаго я варты, сказаў, што паспрабуе і мяне ўладкаваць. Прайшоў праслухоўванне і атрымаў работу. Гэта трапіў з Уладзіславам у філармонію, дзе меў магчымасць працаваць у асяродку высакакласных музыкантаў. Праўда, мы там не доўга прабывалі, года паўтара толькі, здаецца.

Знаходзячыся побач з Мулявіным, я прайшоў каласальную прафесійную школу работы ў ансамблі на высокім узроўні. Потым праз нейкі час я аказаўся перад выбарам: альбо пайсці ў аркестр Белтэле радыё да знакамітага дырыжора Барыса Райскага, ці застацца з Уладзіславам, які ведаў пра маё запрашэнне ў іншы калектыў. Ён тады жыў над кінатэатрам «Цэнтральны». Помню, мы сустрэліся ў арцы, і Мулявін пытае: «Ну што? З кім ты?» І гэта быў для мяне вырашальны момант у жыцці. Я, хоць і маладым розумам, але разумеў, што не хачу губляць кампанію таго чалавека. Вядома, былі рызыкі, бо яшчэ не існавала ні ансамбля, нічога. Толькі Уладзімір з яго, як потым аказалася, геніяльным працягам кар'еры. Пасля я разумеў, калі б выбраў іншы шлях, то са мной бы ўжо ніколі не здарылася нічога настолькі цікавага. І я не змог бы сабе дараваць. Хоць я ведаў, што з'яўляюся добрым музыкантам, але менавіта дзейнасць на прафесійнай сцэне з Мулявіным дапамагла мне ўявіць перспектыву работы з ім, паколькі ён быў незвычайны музыкант.

— Тады вы ўжо былі за крок ад стварэння «Песняроў»?

— Уладзіміра ведалі ў музыкальным асяродку, і ён, думаю, прыкідваў, на каго можа разлічваць. Так, паралельна працавалі Леанід Тышко і Валеры Яшкін (абодва з Мулявіным разам служылі). А маім саслужыўцам быў Аляксандр Дзямешка. Вось так у нас і вымаляваўся склад гурта. І летам 1968 года з'явіўся калектыў са знаёмых нам музыкантаў. Плюс Мулявін выклікаў яшчэ свайго брата Валеру. Пачалі мы даваць канцэрты па вёсках. А бліжэй да восені ў філармоніі заўважылі нашу актыўнасць і, лічыце, сілай далучылі нас да рознажанравага калектыву «Лявоніха». Гэта дало нам гастролі ўжо па вялікіх гарадах, здымкі на тэлебачанні. Недзе год так праіснавалі. Разам з тым мы былі фанатамі «Бітлз» і разумелі, што іх жанр набірае папулярнасць, заваёўвае прыхільнікаў ва ўсім свеце і ў Савецкім Саюзе. І так мы прыйшлі да таго, што ўжо не проста падыгрывалі, але і спяваць пачалі. А потым у нас адбылася здача праграмы калектыву, калі 1 верасня на мастацкім савеце нас зацвердзілі як вакальна-інструментальны ансамбль, кіраўніком якога быў Мулявін. Пячатка, афіша, што пацвярджала афіцыйны статус калектыву. Гэта цяпер можна набраць людзей і паехаць выступаць пад чужым іменем, што адбывалася і з іменем «Песняроў», а тады ў складзе камісіі былі прафесійныя музыканты, наконт нашага калектыву вяліся дэбаты і дыскусіі, але нас зацвердзілі. І потым кожныя гастролі, выезд за мяжу — усё праз мастацкі савет.

Лічу, тое было правільным, хоць нам і не вельмі прыемнай працэдурай здавалася, бо выпадковыя людзі не атрымлівалі пропуск на сцэну. Пасля ў 1970-м мы заваявалі другую прэмію на Усеаюзным конкурсе артыстаў эстрады ў Маскве (першае месца нікому не прысудзілі). Слава абрынулася на нас імкліва і нечакана. І там зноў праходзілі прафесійную школу, «канцылярскую» ў тым ліку, калі нас слухалі і зацвярджалі. Пасля перамогі на конкурсе нам далі магчымасць сольнага канцэрта, і так у калектыве з'явіліся Леанід Барткевіч і Анатоль Кашапараў. Вось такім быў наш галоўны цыкл, калі за тры гады мы прайшлі вялікі шлях станаўлення, у працы і без гарантый далейшага поспеху.

«Ведаецца, выстройваць жыццё ці ў сям'і, ці ў калектыве, ці ў краіне — няпростая рэч. І толькі азіраючыся пасля на пражытыя гады, можна сказаць, ці правільна ўсё зрабілі. Адкідаць мінулае — гэта злчынства, аналізаваць яго — неабходнасць, а яшчэ лепш рабіць высновы, каб не памыляцца зноў. Адказнасць за ўсё заўсёды — толькі на нас».

— Разам з тым за час існавання калектыву ў яго гісторыі былі расколы. На ваш погляд, які з іх для ўсіх і для вас, у прыватнасці, быў найбольш балючым?

— На мой погляд, быў першы і адзіны раскол, які меў наступствы. Усё, што здаралася ўжо пасля, — гэта адгалоскі, і як іх ацэньваць, кожны можа вырашаць сам. А пры першым расколе, на жаль, я быў не на баку Уладзіміра. Але і адбылося ўсё не імгненна. І зноў жа, гэта мая пазіцыя, што раскол пачаўся не ў 1998-м, а нашмат раней — у 1992-м, калі я і яшчэ тры музыканты сышлі з калектыву. Іншая справа, што зрабілі тое моўчкі. Хоць раней сышлі Леанід Тышко, Леанід Барткевіч, Уладзімір Ткачэнка, Анатоль Кашапараў, але тое было абумоўлена аб'ектыўнымі прычынамі. Па меры сталення нашы жыццёвыя вектары пачалі не супадаць. Раней як — жывём у інтэрнаце ўсё і займаемся музыкой. А потым ужо ў кожнага пачалі з'яўляцца сем'і, нараджацца дзеці. І такія жыццёвыя акалічнасці пасвойму адбіліся на існаванні калектыву. Набралі новых людзей, з якімі спачатку розніца ва ўзросце была пяць, потым дзесяць, а пазней і пятнаццаць гадоў. Ну не могуць настолькі розныя людзі ўвесь

час быць на адной хвалі і супадаць у поглядах. Хоць плюсам было тое, што з'яўляліся новыя маладыя галасы і энергія. Аднак паралельна і іншыя працэсы развіваліся. Мулявіну як геніяльнаму творцу ў пэўны перыяд патрэбна было засяроджвацца на жыцці ансамбля, што недзе парушала раўнавагу ў яго сямейных узаемаадносінах. І такі лёс таленавітых людзей — ім трэба выбіраць штосьці адно. Прычым спачатку заўсёды прыходзяць павага і пашана, а потым ты ўжо ўсё тое нясеш, як крыж. І гэты крыж заўсёды быў на плячах Уладзіміра. Таму перамены пэўнага характару сталі заканамерныя. Мы ўсе былі розныя ў калектыве, і з узростам гэтая непадобнасць усё больш праяўлялася. Толькі нас усіх можна было замяніць, як аказалася, а Мулявіна — нельга, таму што ён не толькі сам мог шмат чаго зрабіць, але і ўмеў бачыць перспектыву ў сваіх музыкантах. Думаю, і ўдача тут сыграла сваю ролю. Увогуле вельмі важна заўсёды помніць, што часам вам проста шчасціць, і тады не варта расслабляцца, а наадварот, трэба працаваць у разы больш і быць гатовымі да верагоднасці няўдачы.

Тое жыццё прыемна ўспамінаць

— У вас з Уладзіславам Георгіевічам былі працоўныя і сяброўскія адносіны. Як удавалася вытрымліваць баланс, як яны змяніліся пасля вашага сыходу з калектыву?

— Уладзімір быў старэйшы за мяне на чатыры гады. У той час, калі ён быў даваенным дзіцем, а я пасляваенным, — гэта з'яўлялася вялікай дыстанцыяй. І як да музыканта я мог да яго толькі на «Вы» звяртацца, таму заўсёды трымаў дыстанцыю. Калі сышоў на пенсію, бо з улікам часоў працы ў арміі ў мяне ўжо было 25 гадоў стажу, то рабіў тое, усведамляючы, што ўсё роўна мне давядзецца рана ці позна развітацца з калектывам. Бо, выбіраючы паміж мной і сваёй сям'ёй, выбар не будзе на маю карысць. Таму я сышоў з разуменнем сітуацыі і з вялікай удзячнасцю. Так яшчэ супала, што і з жонкай развёўся, таму ў свае 47 ізноў павінен быў усё пачынаць нанова. Вось ты не «пясняр», давядзі цяпер, чаго варты. Гэта таксама была вялікая школа. І чым больш ты аддаляўся ад таго жыцця, увогуле здавалася, быццам і не было яго. Пасля, праўда, усё развярнулася іначэй, і я вярнуўся зноў у калектыў, але ўжо ў якасці дырэктара. Мы знайшлі з Уладзіславам агульную мову, абгаварылі важныя моманты ўзаемадзеяння. Няхай сабе і вельмі кароткі час гэта доўжыла-

ся — пасля нашы погляды на развіццё ансамбля не супадалі... Але і пасля канчатковага разрыву Мулявін ствараў і працаваў да апошняга моманту. І я надзвычай удзячны лёсу, што меў магчымасць працаваць разам з ім. Гэта было прадукцыйнае, годнае жыццё, пра якое прыемна ўспамінаць.

— Глядзіце, быў у ансамблі таксама час, калі вы эксперыментавалі з жанрамі, з новымі формамі. Гэта рабілася з падачы Уладзіміра Георгіевіча і калектыву альбо з аглядак на запыты публікі і яе рэакцыю?

— Лічу, найперш нам усё ж такі пашчасціла, што з першага дня знаёмства і супрацоўніцтва мы працавалі прафесійна. Адпаведна былі і патрабаванні публікі, мастацкія саветы, Міністэрства культуры — усё аказвала ўплыў, і мы нібыта пастаянна здавалі іспыт. Уладзімір рабіў тое, што знаходзіла водгук у публіцы, бо гледачы ідуць на канцэрт і плацяць грошы. Таксама ў нас былі свае куміры, і, акрамя ўжо згаданых «Бітлз», мы слухалі «Чырвоныя гітары», «Норак», азіраліся на «Поющие гитары». Мы пастаянна павінны былі шукаць, рабіць прадукт, які тут жа атрымліваў ацэнку. І гэта зусім не тое, калі ты ў кансерваторыі займаешся музыкой, а пасля здаеш экзамен у вузкім коле настаўнікаў. А ў нас публіка, якая ацэньвае цябе рублём і прыходзіць на канцэрт. Такая ў нас была школа. І гэта дазваляла нам цвяроза ацэньваць сітуацыю. Напрыклад, што датычыцца рок-опера, то першую спробу пастаноўкі такой формы зрабіў ансамбль «Поющие гитары», і з'явілася «Арфей і Эўрыдыка». Толькі вось калектыў фактычна распаўсюд пасля таго. І Уладзімір Георгіевіч меў цягу рабіць штосьці больш маштабнае. Таму спачатку ў нас з'явіліся балады «Авэ Марыя», «Ванька-ўстанька», «Камсамольскі білет» і іншыя. Потым на гастролях у Германіі мы паглядзелі кінаверсію оперы «Ісус Хрыстос», што нас вельмі ўразіла. Так, крок за крокам, «Песняры» выйшлі на сваю буйную форму — оперу-прытчу «Песня пра Долю», якую сёння часта вызначаюць і як рок-оперу. Аднак з часам так атрымалася, што са сваім жаданнем ствараць вялікія формы мы апынуліся нібы на раскрыжаванні. Мулявін так і застаўся прыхільнікам буйных форм, але рэалізаваць штосьці ў такіх маштабах, каб тое здабыло належны водгук у публіцы, у нас не атрымалася. Адзінае, што мы пасля пачалі рабіць канцэртныя праграмы з сюжэтам, і такі кампраміс дазволіў сумяшчаць нашы жаданні і магчымасці. Музыка наш калектыў быў гатовы да перамен, аднак на справе не ўсё атрымалася, бо публіка чакала новых песень, працягу... А на пытанне, што будзе далей, у нас не было адказу.

Вяршыні вартыя рызыкі

— Калі глядзець на лёс «Песняроў» і некаторых удзельнікаў калектыву сёння, то, як лічыце, ці варта было столькі ўсяго перажыць, згубіць у імя творчасці?

— Нядаўна з Анатолем Кашапаравым мы былі на запісе адной тэлепраграмы, дзе ў яго спыталі падобнае. І ён адказаў, што лепш стаў бы інжынерам і спяваў толькі для родных. Вельмі ненадзейная гэта рэч — жыццё артыста,

У лабірынтах мастацтва

НА НАС»

творчага чалавека. Ты становішся заложнікам сваіх таленту і магчымасцяў. Трэба ўмець выстаіць, як бы ні склаўся лёс твайго калектыву. І жыць далей. Я ўсё тое на сабе адчуў, калі пасля піку рэалізацыі, магчымасцяў, камфортнага жыцця ты раптам усведамляеш, што больш нічога не ўмееш рабіць. Вядома, так здараецца і ў спорце, і ў балете і іншых прафесіях. Але, мабыць, гэтыя творчыя вяршыні вартыя таго, каб рызыкаваць ісці да іх і пасля ўбачыць, што ў выніку атрымаецца. Я помню, калі мы толькі пачалі набываць вялікую папулярнасць — былі гастролі, увага да нас, то задаваліся пытаннем: ці надоўга гэта ўсё? І некаторыя з калег таксама цікавіліся — «колькі вам яшчэ засталася, хлопцы?..» Якія б перыпетыі ні здараліся ў жыцці кожнага з нас, мы заўсёды разумелі, што мы «Песняры» і здолеем выстаіць і ісці далей.

«Вельмі неадзёйна гэта рэч — жыццё артыста, творчага чалавека. Ты становішся заложнікам сваіх таленту і магчымасцяў. Трэба ўмець выстаіць, як бы ні склаўся лёс твайго калектыву. І жыць далей.»

— Неяк вы казалі, што «лёсы такія, як мой і Уладзіміра Мулявіна, — гэта помнік СССР». Чаго было больш у тым часе — добрага ці складанага?

— Я за сабой і за іншымі заўважыў, што цяпер адбываюцца пераасэнсаванне і ацэнка таго часу і тых магчымасцяў. І ўсё аказваецца вельмі неадназначна. Вядома, нешта і ўгадваць ужо не хочацца, а на іншыя падзеі глянеш і разумееш, быццам нядражна склалася, проста для ацэнкі спатрэбіліся гады вопыту. Сёння таксама, ацэньваючы нешта, абпіраешся на вопыт мінулага, бо там ужо ўсё праверана і прынесла свае вынікі. Ведаецца, выстройваць жыццё ці ў сям'і, ці ў калектыве, ці ў краіне — няпростая рэч. І толькі азіраючыся пасля на пражытыя гады, можна сказаць, ці правільна ўсё зрабілі. Адкідаць мінулае — гэта злачыства, аналізаваць яго — неабходнасць, а яшчэ лепш рабіць высновы, каб не памыляцца зноў. Адказнасць за ўсё заўсёды — толькі на нас.

— І ўсё ж, калі сёння азіраецца на падзеі мінулага, там ёсць яшчэ шкадаванне альбо толькі нагоды для гонару?

— Думаю, час збалансаваць эмоцыі. Не варта шкадаваць аб тым, чаго не выправіш. Усё зроблена, як было тое на канавана. Усё было максімальна правільна ў кожны канкрэтны адрэзак жыцця. Таму я адпусціў мінулае. Жывы, здаровы, маю сям'ю, унікаў — чаго яшчэ жадаць у 80 гадоў? Цяпер акцэнтную ўвагу на становачым у сваім жыцці. Вось завёў сабе старонку ў ТікТок — тысячы праглядаў! У «Рушнікоў» — больш як 125 тысяч праглядаў, у «Цёмнай ночы» — пад 95 тысяч, у «Завушніц» — каля 35 тысяч праглядаў... І каментарыі пацвярджаюць любоў людзей да тых самых «Песняроў». Ну а памылкі былі і будуць у кожнага, але тое, як ты іх прапрацуеш, як скарыстаеш мудрасцю і самакрытыкай, якія з'яўляюцца з узростам, — такі і будзе вынік.

**Алена ДРАПКО.
Фота Кацярыны УРБАН.**

ТАЕМНЫ КОД
АРКАДЗЯ АСТАПОВІЧА

Аркадзь Астаповіч — выдатны беларускі мастак, які загінуў на фронце ў 1941 годзе. У музеі «Прастора Хаіма Суціна» ў Смільвічах да кастрычніка 2024 года працуе выстава «17 імгненняў з жыцця і творчасці мастака Аркадзя Астаповіча. 1896-1941». Выстава прысвечана яго памяці і прымеркавана да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. На адкрыццё была запрошана ўнучатая пляменніца мастака, дацэнт БДУ, кандыдат гістарычных навук Алена СМІРНОВА, якая правяла экскурсію па выставе.

Усе 17 работ розных перыядаў і 17 фотаздымкаў належаць прыватным асобам, што вызначае іх вылагодкае спалучэнне на выставе. Але выпадковасць аказалася шчаслівай: творы і фатаграфіі з сямейнага архіва (іх лічбавыя копіі) склаліся ў гісторыю жыцця мастака, якая нейкі час працякала, дарэчы, непадалёк ад гэтых мясцін, — у Дукоры і Навасёлках Пухавіцкага раёна.

Гісторыя сям'і

А ў суседнім Ігумене (Чэрвені) бацька мастака, павятовы настаўнік Антон Антонавіч Астаповіч, пазнаёміўся і ўзяў шлюб з маладзенькай Машай з Наўгародскай губерні, якая выходзіла ў доме бяздзетнай цёткі. Сям'я пераехала ў Мінск, дзе нарадзіліся старэйшыя дзеці, будучыя мастакі Аркадзь і Зінаіда. Фатаграфіі з ранняга дзяцінства брата і сястры з выявамі маёвак з самаварамі і студыйным партрэтамі дзяцей у арыгінальных ўборах даюць уяўленне аб іх бясхмарным дзяцінстве ў Мінску, Рэчыцы і Гродне, куды пераехала сям'я, калі бацька атрымаў пасаду інспектара гарадскога вучылішча і брат і сястра паступілі ў гімназіі.

У 1914 годзе ўсё змянілася з раптоўнай смерцю бацькі. Маці прыняла рашэнне пераехаць да родных у Петраград. Там Аркадзь і Зінаіда сталі вучыцца ў Школе таварыства заахвочвання мастацтваў, якой у тых гадах кіраваў Мікалай Рэрых.

Але вучыцца давялося нядоўга — Аркадзь быў прызваны ў армію ў 1916 годзе. Дэмабілізаваўся толькі ў 1922-м, прайшоўшы Першую сусветную і Грамадзянскую войны.

Барбізон на Ігуменшчыне

У творчым жыцці Астаповіча было адно шчаслівае сямігоддзе, калі ён апынуўся ў адноснай ізаляцыі — у вёсцы Навасёлкі, за 60 км ад Мінска. Гэта была радзіма яго бацькі. Там стаяў дом яго дзеда, рымара, карэтных спраў майстра. Да Першай сусветнай вайны

Астаповічы ўлетку прыезджалі сюды і ў суседнюю Дукору да сваіх цёткаў — сёстраў бацькі. У 1919 годзе тут сабраліся члены сям'і Астаповічаў, якія прыехалі з галоднага і халоднага Петраграда. Дэмабілізаваўшыся з Чырвонай арміі, з франтоў Грамадзянскай вайны, Астаповіч прыехаў да родных і застаўся там настаўнічаць. Мастацтвам вымушаны быў займацца ўрыўкамі.

У Навасёлкаўскай школе-сямігодцы Аркадзь выкладаў фізіку, чарчэнне і маляванне і ўвогуле ўсё, што патрабавалася. У гады беларусізацыі вывучыў беларускую мову. Там мастак здабыў асабістае шчасце, ажаніўшыся з Нінай Рыгораўнай Якубовіч, народнай настаўніцай. Яго не збятэжыла ні тое, што яна была старэйшая за яго на сем гадоў, ні тое, што яна была яго стрыечнай сястрой. Ніна была вельмі артыстычная, у ранняй маладосці вельмі прывабная, з нейкім вытанчаным характам, мела несумненны талент да тэатральнай справы і прымала ўдзел ва ўсіх спектаклях, якія ладзілі вучні і педагогі наваасёлкаўскай школы і сельгастэхнікума ў Мар'інай Горцы, дзе вучылася малодшая сястра Зоя. У Навасёлках Астаповіч стварыў каля тысячы твораў — малюнкаў, накідаў, акварэляў, лінагравюр, аплікацый.

На працягу сямі гадоў ён штотдзень хадзіў па шасці наваасёлкаўскіх вуліцах. Вёска лічылася дастаткова вялікай. Як успамінала сястра Астаповіча Зінаіда, зімой патанала ў снягач, а летам у квітнеючых мальвах. У дамах сельскай інтэлігенцыі — настаўнікаў, фельчараў, паштовых і чыгуначных служачых — вадзіліся грамафоны, гучалі оперныя арыі, былі і свае мясцовыя аматары мастацтва. Нездарма Навасёлкі называлі «беларускім Барбізоном». Гэтыя мясціны любілі мінскія мастакі, прыезджалі на цягніку на лета.

Спачатку Астаповіч замалёўваў усё запар — калодзежы, хаты, дрэвы, дзве царквы, маляўнічую рачулку Цітоўку, сялян за работай, трактары на полі, самалёты з бліжэйшых трох ваенных аэрадромаў. Мадэлямі для яго служылі і родныя — жонка, сястра, маці.

Сястра Зіна, блізкі і любімы чалавек, таксама мастачка, жыла ў Навасёлках два гады. Нездарма на выставе дэманструецца як своеасаблівы камертон яе малюнак квітнеючай яблыневай галінкі, які заўсёды вісеў над сталом брата. І яна, і маці прыезджалі ў 1920-я амаль кожны год пагасціць у Навасёлкі, маральна падтрымаць маладую сям'ю, дзе нарадзіўся сын з хваробай шчытападобнай залозы, якую тады не ўмелі лячыць. Гэта было вялікім горам для бацькоў.

Лаканічны
расповед лінарыта

Справай свайго жыцця Астаповіч лічыў мастацтва. Усё жыццё ён стараўся набраць майстэрства, шмат працуючы самастойна ў Навасёлках, у Мінску наведваючы студыю выпускніка ВХУ-ТЭІНа Вячаслава Руца, розныя вчэрнія курсы малюнка пры беларускім Саюзе мастакоў, зрэдку наведваў музеі і выстаўкі ў Ленінграду. «Прырода так багатая матывамі, станами, што і на адным невялікім кутку можна працаваць бясконца, знаходзячы ўвесь час новае і займальнае для мастака», — сучышаў яго Руцаў.

З велізарнага пласта малюнкаў, акварэляў і накідаў вясковага вуліц трэба асобна вылучыць цыкл лінарытаў. На выставе прадстаўлена шэсць з іх. Можна сабе ўявіць, як доўгімі зімовымі вечарамі, праверыўшы вучнёўскія сшыткі, мастак схіляецца над невялікімі пласцінамі лінолеуму, выразаючы ў люстраным адлюстраванні свае пейзажы, як, магчыма, з дапамогай самаробнага прэса і здабытай дзесьці друкарскай фарбы друкуе некалькі экзэмпляраў.

На пачатку 2000-х з дазволу сына мастака з арыгінальных дошак былі зроблены свежыя адбіткі на добрай якаснай паперы. А вось арыгіналы — на жаўтлявай, тонкай, іх засталася не так шмат. Гравюра вучыла Астаповіча адходзіць ад падрабязнасцяў, пакідаць галоўнае ў матыве — хата, дрэва, калодзеж, плот. Так паступова, у бясконцых замалёўках крышталізуецца вядомы лаканічны стыль Астаповіча, мастака, які здолеў адгадаць таемны код беларускай вёскі, стварыць яе вобраз, блізкі сэрцу кожнага беларуса.

Так мог адчуць яе толькі вясковы жыхар. З петраградскага жыхара і «вясковага дэндзі», аматара Ясеніна і Бальмонта, вершы якіх ён любіўна выпісаў у кніжачку са сваімі ілюстрацыямі, у брыджах з шырокім поясам (маці пашыла іх па яго замове), ён паступова ператварыўся ў сельскага інтэлігента, загарэлага і абветранага. Летам у саламяным брылі, восенню — у талстоўцы і кепцы. Сяляне ўжо не азірліся на яго («самастойны мужчына, а ў трусах ходзіць»), а паважліва віталіся.

Апошняя атака

У 1929 годзе перабраўшыся ў Мінск, у дом на Свярдлоўскай вуліцы, бліжэй да цэнтра мастацкага жыцця, ён шмат у чым страціў гэтую душэўную гармонію ў гарадской мітусні і клопатах, перагружаны работай у дзвюх школах. Там, у Мінску, нарадзіўся другі сын Валянцін, клопатаў дадалася, трэба было зарабляць грошы на сям'ю тэхнічнай работай у выдавецтвах, амаль кожнае лета як афіцэр запаса праводзіць на ваенных зборах. «Сіла ўнутры нас», — гаварыў мастак. Ён пастанаў і працаваць хаця б дзве гадзіны штотдзень. Мастак спяшаўся, нібы ведаючы, што жыццё яго будзе нядоўгім.

Ён адводзіў сабе яшчэ 14 гадоў жыцця. Так пісаў ён у лістах да сястры, зыходзячы з нядоўгага жыцця бацькі.

Але ўсё аказалася
нашмат карацей

У першыя ваенныя дні, падчас бамбёжкі Мінска ён вырашыў вывезці сям'ю ў бяспечнае месца ў Калодзішчы, дзе жыў яго вучань, а сам пайшоў даганяць свой полк. Прайшоў 300 кіламетраў, да крыві сцёр ногі. Ужо ў часці пад Бранскам, дзе ён, старшы лейтэнант, быў прызначаны камандзірам сапёрнага батальёна, напісаў ліст сястры. Ён ужо амаль не спадзяваўся ўбачыць сваю сям'ю. Так яно і адбылося.

Дывізія, у якой служыў Астаповіч, патрапіла ў акружэнне і з баямі прарывалася да сваіх. Адзін за другім гінулі камандзіры. У баі пад вёскай Рухавы-Буда ў штыкавай контратацы ад ранення ў жывот мастак загінуў смерцю адважных.

Жонка Ніна нічога не ведала пра лёс мужа. Яна змагла неяк з хворымі дзецьмі вярнуцца ў Мінск. Іх дом ацалеў. Усю вайну працавала кухоннай рабочай у староўцы, здолеўшы пракарміць дваіх дзяцей. У 1944 годзе, калі ў Мінск пачалі вяртацца мастакі, яна напружана чакала мужа.

Пахаванку на сына і брата атрымала маці Астаповіча і яго сястра, якім удалося з'ехаць з блакднага Ленінграду ў эвакуацыю. Калі сястра Зіна прывезла страшную вестку ў Мінск, Ніна Рыгораўна прасядзела на крэсле, скамянелая, забітая горам, два дні.

Ёй удалося зберагчы ўсю спадчыну мужа, якая была перададзена ў Мастацкі музей у 1960 годзе. Такім чынам яна падарыла мужу пасмяротнае жыццё. І яго сапраўднае адкрыццё як выдатнага, шчырага мастака адбылося, хоць і пасля смерці.

Надзея УСАВА, мастацтвазнаўца.

ОДО «ТУТ и ТАМ Логистикс»

Учетный номер плательщика: 100599687
Вид экономической деятельности: складирование и хранение
Организационно-правовая форма:
общество с дополнительной ответственностью
Орган управления:
юридическое лицо без ведомственной подчиненности
Единица измерения: тысяча рублей
Адрес: 220075, г. Минск, ул. Селицкого, 21Б, пом. 1, комн. 30

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС 30 июня 2024 года

АКТИВЫ	Код строки	На 30 июня 2024 года	На 31 декабря 2023 года
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	25 026	23 094
Нематериальные активы	120	499	352
Доходные вложения в материальные активы	130	-	-
в том числе			
инвестиционная недвижимость	131	-	-
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	-	-
прочие доходные вложения в материальные активы	133	-	-
Вложения в долгосрочные активы	140	646	10
Долгосрочные финансовые вложения	150	3 306	3 162
Отложенные налоговые активы	160	1	1
Долгосрочная дебиторская задолженность	170	489	649
Прочие долгосрочные активы	180	1 398	1 723
ИТОГО по разделу I	190	31 365	28 991
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	748	652
в том числе			
материалы	211	748	652
животные на выращивании и откорме	212	-	-
незавершенное производство	213	-	-
готовая продукция и товары	214	-	-
товары отгруженные	215	-	-
прочие запасы	216	-	-
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220	-	-
Расходы будущих периодов	230	928	1 052
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	758	381
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	6 319	6 243
Краткосрочные финансовые вложения	260	-	-
Денежные средства и эквиваленты денежных средств	270	1	1
Прочие краткосрочные активы	280	-	-
ИТОГО по разделу II	290	8 754	8 329
БАЛАНС	300	40 119	37 320
СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	480	480
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервный капитал	440	7	7
Добавочный капитал	450	17 635	17 677
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	(10 829)	(10 872)
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	(4 000)	-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	490	3 293	7 292
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	9 394	9 464
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	2 995	1 202
Отложенные налоговые обязательства	530	19	20
Доходы будущих периодов	540	-	-
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	-	-
ИТОГО по разделу IV	590	12 408	10 686
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	10 667	9 479
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	492	130
Краткосрочная кредиторская задолженность в том числе	630	13 259	9 733
поставщикам, подрядчикам, исполнителям по авансам полученным	631	2 737	2 708
по налогам и сборам	632	5 516	2 113
по социальному страхованию и обеспечению	633	1 505	1 561
по оплате труда	634	483	382
по лизинговым платежам	635	1 152	984
собственнику имущества (учредителям, участникам)	636	1 716	1 606
прочим кредиторам	637	-	-
Обязательства, предназначенные для реализации	638	150	379
Доходы будущих периодов	640	-	-
Резервы предстоящих платежей	640	-	-
Прочие краткосрочные обязательства	660	-	-
Прочие краткосрочные обязательства	670	-	-
ИТОГО по разделу V	690	24 418	19 342
БАЛАНС	700	40 119	37 320

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь – июнь 2024 года

Наименование показателей	Код строки	За январь – июнь 2024 года	За январь – июнь 2023 года
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	24 808	25 551
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	(19 317)	(19 536)
Валовая прибыль	030	5 491	6 015
Управленческие расходы	040	(7 394)	(6 778)
Расходы на реализацию	050	-	-
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	060	(1 903)	(763)
Прочие доходы по текущей деятельности	070	435	654
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(1 200)	(1 322)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	090	(2 668)	(1 431)
Доходы по инвестиционной деятельности	100	462	754
в том числе			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	144	498
доходы от участия в уставном капитале других организаций	102	-	-
проценты к получению	103	144	108
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	174	148
Расходы по инвестиционной деятельности	110	(65)	(533)
в том числе			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	(32)	(501)
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	(33)	(32)
Доходы по финансовой деятельности	120	465	450
в том числе			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	465	450
прочие доходы по финансовой деятельности	122	-	-
Расходы по финансовой деятельности	130	(2 194)	(2 576)
в том числе			
проценты к уплате	131	(1 169)	(817)
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(767)	(1 524)
прочие расходы по финансовой деятельности	133	(258)	(235)
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности	140	(1 332)	(1 905)
Прибыль (убыток) до налогообложения	150	(4 000)	(3 336)
Налог на прибыль	160	-	-
Изменение отложенных налоговых активов	170	-	-
Изменение отложенных налоговых обязательств	180	-	(2)
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	190	-	-
Прочие платежи, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	-	-
Чистая прибыль (убыток)	210	(4 000)	(3 338)
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	-	-
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	-	-
Совокупная прибыль (убыток)	240	(4 000)	(3 338)
Базовая прибыль (убыток) на акцию	250	-	-
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	260	-	-

Руководитель Р.А. Резанов
Главный бухгалтер О.В. Костылева
26 июля 2024 г.

Информация об аудиторском заключении по бухгалтерской отчетности ОДО «ТУТ и ТАМ Логистикс»

Дата аудиторского заключения: 17.06.2024 г.
Данные об организации, проводившей аудиторскую проверку: ООО «Б1 Аудиторские услуги», зарегистрировано 7 апреля 2005 года в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за номером 190616051; местонахождение: 220004, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Клары Цеткин, 51а, 15-й этаж.
Период, за который проводился аудит: с 01.01.2023 по 31.12.2023.
Аудиторское мнение о достоверности бухгалтерской отчетности: годовая бухгалтерская отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ОДО «ТУТ и ТАМ Логистикс» по состоянию на 31 декабря 2023 года, финансовые результаты его деятельности и изменение его финансового положения, в том числе движение денежных средств за 2023 год в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности.
Генеральный директор Р.А. Резанов
Главный бухгалтер О.В. Костылева

Центр Промышленной Оценки

ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607
Продавец	ОАО «Потсдам» г. Лида, Гродненская обл., г. Лида, ул. Летная, 4.
Оператор/ Адрес ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5, www.ipmtorgi.by
Предмет электронных торгов	
Лот № 1 – здание бара-кафе «Надежда» (здание специализированное для общественного питания), инв. № 420/С-4582, общ. пл. 219,4 кв. м, по адресу: Гродненская обл., г. Лида, ул. Крупской, д. 21. Канализационная сеть (сооружение специализированное коммунального хозяйства), инв. № 420/С-102089, протяженность 29,1 м, по адресу: Гродненская обл., г. Лида, 179, канализационная сеть. Составные части и принадлежности: А-канализационная сеть. Тепловая сеть (сооружение специализированное энергетике), инв. № 420/С-101677, протяженность 19,6 м, по адресу: Гродненская обл., Лидский р-н, г. Лида, ул. Крупской, тепловая сеть к зданию № 21. В состав лота входит иное имущество: электрическая сеть по ул. Крупской, 21. Сведения о земельном участке: предоставлен продавцу общ. пл. 0,0435 га для размещения объектов общественного питания на праве постоянного пользования Начальная цена лота № 1 с НДС 20 % – 97 020,00 бел. руб.	
Лот № 2 – 184/357 доли в праве собственности на нежилое помещение (помещение многофункциональное), инв. № 420/D-7291, общ. пл. 359,0 кв. м, по адресу: Гродненская обл., Лидский р-н, г. Лида, ул. Ленинская, д. 7 Начальная цена лота № 2 с НДС 20 % – 276 000,00 бел. руб.	
Лот № 3 – магазин «Фасон» (торговое помещение), инв. № 420/D-7122, общ. пл. 83,6 кв. м, по адресу: Гродненская обл., Лидский р-н, г. Лида, ул. Советская, 16-11 Начальная цена лота № 3 с НДС 20 % – 165 600,00 бел. руб.	
Лот № 4 – помещение магазина (торговое помещение), инв. № 420/D-122479, общ. пл. 496,1 кв. м, по адресу: Гродненская обл., Лидский р-н, г. Березовка, ул. Новогрудская, д. 34-99 Начальная цена лота № 4 с НДС 20 % – 346 800,00 бел. руб.	
Лот № 5 – грузовой фургон изотермический ГАЗ 27751-0000010-11 , рег. знак АА 4335-4, № кузова Х8С27751Е70011640, 2007 г. в., по адресу: Гродненская обл., Лидский р-н, г. Лида, ул. Летная, 4 Начальная цена лота № 5 с НДС 20 % – 7 920,00 бел. руб.	
Лот № 6 – грузовой фургон изотермический ГАЗ 3309 , рег. знак С14490, № кузова Х5J27901Е60001817, 2006 г. в., по адресу: Гродненская обл., Лидский р-н, г. Лида, ул. Летная, 4 Начальная цена лота № 6 с НДС 20 % – 7 920,00 бел. руб.	
Обременение: по лотам №№ 2–4 договор аренды. Подробнее можно ознакомиться на сайте организатора торгов www.cpo.by Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/счет BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», БИК BELBY2X, УНП 191021390. Получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки» Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней со дня завершения электронных торгов Срок оплаты предмета электронных торгов: 15 (пятнадцать) рабочих дней с даты заключения договора купли-продажи Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить затраты организатору торгов на их проведение, также оплатить организатору торгов установленное вознаграждение 6 % от цены продажи лота № 1, 4 % от цены продажи лотов №№ 2–4 и 8 % от цены продажи лотов №№ 5–6 в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона	
Дата и время начала и окончания электронных торгов: с 11.00 до 13.00 03.09.2024. Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов	
Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 02.09.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by	
Контактные телефоны: +375 17-310-36-37; +375 (29) 154-34-35. E-mail: auction@cpo.by	

ИЗМЕНЕНИЕ В ИЗВЕЩЕНИИ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона/ оператор	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46; www.ipmtorgi.by
Продавец	ООО «Арктраст», г. Минск, ул. Сурганова, 31, помещение 58
Организатор электронных торгов ООО «ИПМ-Консалт оценка» информирует об изменении информации в извещении по продаже имущества ООО «Арктраст» (публикация в газете «Звезда» от 31.07.2024 г.): имущество реализуется одним лотом с установлением начальной стоимости 2 168 100 долл. США без НДС	
Контактные данные	Тел.: +375 (17) 373 21 33; +375 (44) 704-92-06. E-mail: info@ipmtorgi.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона/ оператор	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46; www.ipmtorgi.by
Продавец	ООО «Бизнес РМ», Могилевская обл., г. Кировск, ул. Кирова, 70, УНП 193626295
Предмет электронных торгов Имущество (б/у), реализуемое одним лотом, в составе: 1. Пассажирский теплоход для перевозки пассажиров на местн. линии «Новы Нясвіж» (1954 г. в.), рег. номер РБ-133; 2. Причальный понтон для пассажирских судов «ПП-04» (1967 г. в.), рег. номер РБ-135; 3. Причальный понтон для пассажирских судов «ПП-038» (1976 г. в.), рег. номер РБ-134. Местонахождение: г. Минск, «Комсомольское озеро», музейно-парковый комплекс Победа	
Начальная цена (с НДС 20 %) – 195 000,00 бел. руб.	
Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов перечисляется в белорусских рублях на счет BY92BELB30120048350080226000 в ОАО «Банк БелВЭБ», г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBY2X; ОКПО 378531865000, получатель платежа – ООО «ИПМ-Консалт оценка», УНП 191224638	
Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней со дня завершения электронных торгов	

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи	
Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by	
Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 4 % от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов	
Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия	
Дата и время начала и окончания электронных торгов: 03.09.2024 г. с 11.00 до 13.00. Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов	
Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по 02.09.2024 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by	
Контактные данные	Тел.: +375 (17) 373 21 33; +375 (44) 704-92-06, e-mail: info@ipmtorgi.by

ЭЛЕМЕНТ ЖЫЦЦЯ

У чым карысць ёду і небяспека яго лішку?

Пра ёд мы ўсе даведваемся ў дзяцінстве — з першымі драпінамі на каленках і ў памяці трывала захоўваецца моцная пякота пасля яго выкарыстання. Ёд — моцны антысептык. А яшчэ — важны хімічны элемент, які неабходны для нармальнага фізічнага і разумовага развіцця чалавека, прафілактыкі захворванняў шчытападобнай залозы і яе нармальнай работы. Што ж гэта за элемент пад нумарам 53 у табліцы Мендзялеева? Навошта ён нашаму арганізму і чым небяспечны яго дэфіцыт? Ці можа нашкодзіць лішак ёду? Якія прадукты багатыя на гэты элемент і ці можа папоўніць яго сутачную норму ёдаваная соль? Пра гэта расказаў нейрахірург, навуковы супрацоўнік аддзялення пухлін галаўнога мозгу РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М. М. Аляксандрава, выкладчык кафедры нейралогіі і нейрахірургіі Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў аховы здароўя Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта **Гумен ГАРБАННІДЖАД**.

— **Доктар Гумен, здаецца, што ёд выкарыстоўваюць спрадвечу і не ведаюць пра яго хіба што ў не кранутых цывілізацыяй лясах Амазоніі...**

— Насамрэч адкрыты гэты элемент быў не так даўно — у 1811 годзе ў самы разгар напалеонаўскіх войнаў. І дапамагла гэтаму агнястрэльная зброя. Яго адкрывальнік — французскі хімік Бернар Куртуа, які арганізаваў выраб салетры з марскіх водарасцяў, а яна была неабходна для вытворчасці порыху, запатрабаванага ў той час. Ён заўважыў, што нейкае рэчыва раз'ядае медныя катлы, а калі дадаць да яго сернай кіслаты, з'яўляюцца пары фіялетавага колеру, якія асядалі на сценках шклянога посуду бліскучымі цёмнымі крышталямі.

Бернар Куртуа назваў яго ёдам, ці іадзінам, што ў перакладзе гучыць як «фіялетавы». Праз нейкі час іншы хімік, Касімір Даванье, адкрыў, што ёд можа знішчаць бактэрыі, а значыць, мае моцныя антысептычныя ўласцівасці. Аднак да таго, як ёд дабраўся ў аперацыйныя, прайшоў шмат часу. Толькі ў 1908 годзе італьянскі хірург Антоніа Грасіч зразумеў, што яго можна выкарыстоўваць у медыцыне. Акрамя іншага, ёд мае яшчэ і моцныя супрацьзапаленчыя ўласцівасці.

У сухім выглядзе ён нагадвае стружку жалеза сіняга колеру, але насамрэч ён не сіні, а чорны. Ёду шмат у акіяне і больш за ўсё яго назапашвае ў водарасці.

— **Адкуль ёд здабываюць у прамысловых маштабах?**

— Усе запасы ёду ў свеце ацэньваюцца прыкладна ў 15 мільянаў тон, што робіць яго адным з дзюль рэдкіх элементаў. І, што характэрна, да 99% гэтых запасаў знаходзіцца ў Чылі і Японіі. У Чылі найбольшая вытворчасць ёду ў свеце, у іх маецца руднік з салетрай, з якой здабываюць ёд. Таксама ёсць ён і ў Расіі, Іране. Там іншыя спосабы, звязаныя са здабываннем з буравых нафтавых вод. Руднікі, адкуль здабываюць ёд, лічацца стратэгічнымі, бо ўсёй планеце патрэбны гэты элемент.

Калі ў арганізме не хапае ёду, пачынаюцца незваротныя працэсы. Таму гэты стратэгічна важны элемент патрэбны ўсяму жывому, пачынаючы ад унутрычэраўнага развіцця і да самай смерці.

— **Аднак ёд утрымліваецца і ў паветры, і ў глебе...**

— Утрыманне ёду ў зямной кары складае ўсяго некалькі стотысячных працэнтаў, аднак ён усюдысны. Найбольшае яго ўтрыманне ў глебе і ў паветры побач з акіянам. Людзі, які жывуць там, не маюць захворванняў, звязаных з недахопам ёду. Трэба сказаць, што паколькі гэта жыццёва важны элемент, наш арганізм прызвачайце атрымліваць яго любым спосабам: праз скуру, ежу і нават праз дыханне. Калі ў паветры ўтрымліваецца ёд, ён трапляе ў нашы лёгкія. Нават адзінаквыя малекулы ёду шчытападобнай залозы пачынае захопліваць. Паветра

побач з акіянам насычана ёдам. Нават калі людзі будуць есці ежу з мінімальнай колькасцю гэтага элемента, яго дэфіцыту не будзе за кошт паветра ці плавання ў марской вадзе.

У выпадку хранічнага недахопу ёду, каб хоць бы адзінкавыя яго малекулы шчытападобнай залозы маглі атрымаць, яна разрастаецца для павелічэння паверхні, якая захоплівае малекулы гэтага элемента. Уявіце, належаць крытычныя недахоп ёду для нашага арганізма, што прырода стварыла такія механізмы.

У людзей, якія жывуць побач з морам, ужываюць морапрадукты (а міжземнаморская дыета лічыцца самай карыснай у тым ліку і таму, што ў ёй шмат ёду), дыхаюць марскім паветрам, няма дэфіцыту.

У тых абласцях, дзе шмат дажджоў, ёд вымываецца з глебы, бо ён водарастваральны элемент. Да такіх месцаў адносіцца і Беларусь.

— **Чым небяспечны яго дэфіцыт у дзяцей?**

— Калі ва ўлонні маці плоду не хапае ёду, дзіця атрымае сур'ёзныя нейралагічныя хваробы, якія прывядуць да пажыццёвага зніжэння разумовых здольнасцяў. А калі яго катастрафічна мала, яно нараджаецца з прыроджаным гіпатэрыёзам (гэта недастатковасць шчытападобнай залозы) і крэтынізмам, які застанецца да канца жыцця. Таму важна, каб у цяжарнай жанчыны не было дэфіцыту ёду. Калі гэтага элемента не будзе хапаць сістэматычна ў нейкім раёне цяжарным жанчынам, з часам разумовыя здольнасці гэтых людзей будуць зніжацца, што ў далейшым паўплывае на развіццё краіны і грамадства.

Калі дзецім не хапае ёду кароткі час, гэта не бяда, а калі доўга, то гэта можа прывесці да зніжэння IQ.

— **Якія прыкметы таго, што дзіцяці не хапае ёду?**

— Яно становіцца менш уважлівым, не можа сканцэнтравць увагу, зніжаецца школьная паспяховаць, замаруджаецца рост валасоў, расслівяюцца пазногці, расхітваюцца зубы, захворваюць дзясны, з'яўляюцца частыя запоры, зніжаецца апетыт. Калі доўга не хапае ёду, адстае фізічнае і разумовае развіццё. Каб гэтага не дапусціць, варта ў рацыён дзіцяці дадаваць прадукты, якія ўтрымліваюць гэты элемент.

Ёсць і іншы спосаб вызначыць ёд-дэфіцыт. Але тут важна, каб не было на яго алергіі, бо ёсць індывідуальная пераноснасць і можна атрымаць апёк скуры. Ватнай палачкай на скуры варта намаляваць ёдавую сетачку. Калі праз 24 гадзіны не засталася ніякіх слядоў, гэта сведчыць, што ў арганізме не хапае ёду, бо ён цалкам яго паглынае.

— **А як працягваецца дэфіцыт у дарослых?**

— Акрамя захворванняў шчытападобнай залозы, недахоп ёду можа быць крыніцай сардэчна-сасудзістых хвароб, што можа прыводзіць да інфарктаў міякарда і ішэмічнай хваробы

сэрца. Можна мяняцца структура касцей, пагаршацца работа стрававальнай сістэмы — то запор, то нястраўнасць, то пякотка, але гэта, вядома, назіраецца і пры іншых хваробах. Недахоп ёду можа прыводзіць да парушэння тлушчавага абмену і выклікаць атлусценне, да розных неўралагічных станаў і павышэння нервознасці, псіхічных расстройстваў, зніжэння разумовых здольнасцяў, калі тармозыцца разумовыя працэсы і становіцца цяжка прымаць рашэнні, рабіць выбар. Калі дэфіцыт ёду працяглы, разумовыя здольнасці таксама могуць зніжацца. Акрамя таго, у дарослых можа рэзка змяншацца працаздольнасць, зніжацца імунітэт, чалавек хутчэй стамаляецца на рабоце, горш выконвае свае задачы.

Такім чынам, без перабольшвання можна сказаць, што ёд адказвае за здароўе ўсёй нацыі. Калі яго не хапае паўсюдна, рабочыя горш працуюць, школьнікі дрэнна вучацца, у навукоўцаў няма адкрыццяў... У далейшым на макраэканамічным узроўні ўпадуюць эканамічныя паказчыкі, і краіна быццам бы ўпадае ў анабіёз.

Беларусь знаходзіцца ў зоне, дзе ў глебе вельмі мала ёду. Каб развіццё краіны не спынілася, ёд дадаецца ў соль. І гэта сусветная практыка. У ЗША, напрыклад, штучнае ёдаванне праводзіцца з тымі прадуктамі, якія больш за ўсё выкарыстоўваюцца: малако, хлеб і соль. У Беларусі такія меры прывялі да ліквідацыі дэфіцыту гэтага мікраэлемента. З 2013 года на міжнароднай карце па кантролі ёд-дэфіцыту Беларусь абазначана як краіна з адэкватным спажываннем ёду.

— **Як правільна выкарыстоўваць ёдаваную соль?**

— Яна губляе карысныя ўласцівасці на працягу чатырох месяцаў, таму пры куплі пачка солі звяртаце ўвагу на дату вырабы. Саліць гарачыя стравы ёдаванай соллю варта ў канцы прыгатавання. У адваротным выпадку падчас награвання ёд можа выпарвацца. Захоўваць яе трэба ў цёмнай тары, якая не прапускае святло. Пад уздзеяннем святла ўтрыманне ёду ў солі змяншаецца.

Важна адзначыць, што ў наш час атрымліваць ёд толькі ад солі неразумна, бо мы маем доступ да самай экзатычнай садавіны, фруктаў, агародніны, морапрадуктаў, таму ў свой рацыён абавязкова трэба дадаваць рыбу, морапрадукты, марскую капусту, рыбін тлушч, курыныя яйкі, тлуштыя гатункі рыбы — такія як скумбрыя. Некаторыя кажуць, што скумбрыя ўтрымлівае ртуць, але каб атрымаць значную для атручвання дозу, трэба з'есці гіганцкую колькасць рыбы, што ў нас ніколі не атрымаецца.

Дарэчы, менш за ўсё ёду ўтрымлівае бульба без лупіны. Для беларусаў (а бульба для нас другі хлеб) гэта толькі пагаршае сітуацыю. Але калі бульбу гатаваць «у мундзірах», ёсць шанцы захаваць яго. Таксама антылідарамі па ўтрыманні лічачага гарох, саваяды, нут, белая фасоль, кукуруза, кашы — манная, аўсяная, грэцкая, кукурузная, шматкі, здробненая пшаніца, яблыкі, абрыкосы, грушы, слівы і фруктовыя сокі. Але гэта не значыць, што іх трэба выключыць з рацыёну. Недахоп тырэатропнага гармону (ТТГ) таксама сведчыць пра няхватку ёду.

— **Ці можа нашкодзіць яго лішак?**

— Набытае таблеткі ёду без рэкамендацый урача нельга, паколькі вельмі высокая рызыка развіцця сур'ёзных пабочных эфектаў, пачынаючы ад таксічнага ўздзеяння на страўнікава-кішачны тракт, выяўленыя алергічныя рэакцыі (аж да анафілактычнага шоку) і да пашкоджання шчытападобнай залозы, нават развіцця яе злаякасных утварэнняў.

Алена КРАВЕЦ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПУБЛИЧНЫХ ТОРГОВ
 Организатор торгов: **ООО «ТрастАудитКонсалт»**
 (УНП 692017051),
 222304, Минская обл., г. Молодечно, ул. Металлистов, д. 2В,
 пом. 14, тел. (8029) 777-91-61.
 Продавец: **ОДО «Белсепт НПК» (УНП 193638261)**,
 в лице ликвидатора ООО «ТрастАудитКонсалт»
 Публичные торги в форме аукциона в процедуре ликвидации
 будут проведены **15.08.2024 г. 16.00** по адресу:
 Минская обл., г. Молодечно, ул. Металлистов, д. 2В, пом. 12.

№ лота	Наименование предмета торгов	Начальная цена с учетом НДС, BYN
1	Автопогрузчик TOYOTA 62 8FD25V300, 2010 г. в.	20040,00
2	Штабелер электрический самоходный CDD15R-E SMART (1,5 т; 3,5 м)	4860,00
3	Смеситель промышленный РГМ-20В.Б.-11ПР в комплекте с вакуумным насосом и комплектом деталей парогенератора	18912,00
4	Полуавтоматическая четырехроликовая укупорочная машина с пневмофиксатором	1920,00
5	Установка заварки крышками из фольги нестандартной тары УСС-2ПН(Н)	1536,00
6	Реактор Ф1200х1500h 1,5 м³ на подставке	1728,00
7	Резервуар РВ-4ТИ-ЭП с лестничной площадкой оператора шкафом управления	10656,00
8	Система деминерализации воды	540,00
9	Система очистки воды IWP-RO-04-4 (с мембранами)	5880,00
10	Этикерующий полуавтоматический DWR ROUND	2112,00
11	Производственное оборудование (Спецификация 1)	3332,00
12	Мебель лабораторная (Спецификация 2)	1185,00
13	Офисная мебель (Спецификация 3)	1148,20
14	Система вентиляции для производственного цеха (Спецификация 4)	1900,00
15	Тара для антисептиков и моющих средств (Спецификация 5)	7009,31
16	Гофроящики (Спецификация 6)	9057,52
17	Дозаторы и распылители (Спецификация 7)	18282,13
18	Крышки для емкостей (Спецификация 8)	2847,60
19	Нетканые полотна (Спецификация 9)	1059,91
20	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств (Спецификация 10)	32619,66
21	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств (Спецификация 11)	4492,17
22	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств (Спецификация 12)	5444,23
23	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств (Спецификация 13)	7235,59
24	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств (Спецификация 14)	6137,21
25	Химические вещества для производства дезинфицирующих и моющих средств (Спецификация 15)	2351,69
26	Этикетки и вкладыши для дезинфицирующих и моющих средств (Спецификация 16)	6071,94

Имущество б/у, местонахождение имущества:
 г. Минск, ул. Красноармейская, 21/6

Продавец является плательщиком НДС.
 Телефон для ознакомления и осмотра +37529 7779161.
 Дополнительные сведения об имуществе, спецификациях и порядке проведения аукциона опубликованы: <https://cloud.mail.ru/public/MoPD/WjYV8iNv>

Для участия в торгах необходимо в срок до 09.00 11.08.2024:
 1) зарегистрироваться и подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах по электронной почте info@truster.by либо по адресу: г. Молодечно, ул. Металлистов, д. 2В, пом. 12;

2) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY88UNBS3012 2173 7000 0000 0933 в ЗАО «БСБ Банк», ВИС: UNBSBY2X, получатель – ООО «ТрастАудитКонсалт», УНП 692017051.

Шаг торгов – 5%, задаток – 5% от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказаться от их проведения не позднее чем за пять дней до наступления даты проведения торгов.

Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются несостоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан оплатить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов, и аукционный сбор в размере 5% от цены продажи в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Срок заключения договора купли-продажи: не позднее 10 календарных дней со дня проведения торгов, но не ранее размещения затрат, связанных с организацией и проведением торгов. Срок оплаты предмета торгов: не позднее 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Предыдущие извещения опубликованы в газете «Звязда» от 24.05.2024, 29.06.2024, 16.07.2024.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие
 «Минский областной центр инвестиций и приватизации»
 (Организатор аукциона)
 по поручению **ОАО «Слуцкий льнозавод» (Продавец)**
 проводит открытый аукцион

ПО ПРОДАЖЕ ПОМЕЩЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ

с инв. № 643/D-6254 общ. пл. 120,6 кв. м,
 расположенного по адресу:
 Минская область, Любанский район, г. Любань,
 ул. Боровика, 1-1.

Сведения о земельном участке:
 кадастровый номер 623450100001003363, площадь 0,0983 га,
 адрес земельного участка:
 Минская область, Любанский район, г. Любань, ул. Боровика, 1.
 Начальная цена с НДС (20%) – 24 960,00 бел. руб.
 Задаток 10% от начальной цены – 2 496,00 бел. руб.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB301210826001693 30000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSB-BY2X, УНП 690324015, ОКПО 29250255, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации», код платежа – 40901, код категории платежа ОТНН.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней после заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере 7 (семи) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Аукцион состоится **06.09.2024 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **05.09.2024 до 16.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17.
 Тел. для осмотра (8029) 333-93-57.

УНП 690657228

АД УСТАНОЎКІ ШЫЛЬДАЎ ДА КРЫНІЧНАГА ФЭСТУ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Ідэя ўзнікла не на пустым месцы. У раёне набываюць папулярнасць крыніцы, якія два гады таму былі аб'яўлены помнікамі прыроды мясцовага значэння. Гісторыя кожнай з іх унікальная. «Дасье» сабрана на шэсць самых вядомых крыніц, якія маюць уласныя назвы. Дарэчы, гэтыя імёны невыпадковыя. Ва ўсіх ёсць пэўны гістарычны падмурак. Аб гэтым добра ведаюць члены творчага калектыву «Крыніца», якім кіруе **гродзенская актывістка Тэрэза БЕЛАВУСАВА**. Уздзельнікі гуртка — краязнаўцы, гісторыкі, медыцынскія работнікі, архітэктары, мастакі. Усе яны дбаюць аб захаванні багацця, якое падарыла гэтаму краю прырода. Дзякуючы іх намаганням, крынічная тэма атрымала новы паварот. На водныя аб'екты была звернута ўвага і навукоўцаў, і мясцовых улад, і прыродаахоўных органаў.

Значныя крокі ў гэтым кірунку зроблены ў рамках праекта грамадзянскіх ініцыятыў. Калектыву атрымаў невялікі грант на стварэнне парку мінеральна-крынічных вод заказніка «Гродзенская пушча». У выніку рэалізацыі праекта ў аграгарадку Гожа была добраўпарадкавана крыніца Элізы Ажэшкі. Па словах Тэрэзы Белавусавой, вядомая пісьменніца прыезджала сюды з Гродна ў мясцовы касцёл і наведвала крыніцу, якая знаходзіцца непадалёку. Яе вобраз увасобіў у рамках праекта гродзенскі скульптар Мікалай Скляр. Скульптура знаходзіцца пад навесам на доўгай лаўцы, тут зручна пасядзець і папіць крынічнай вады. Ад дажджу і пякучага сонца можна схаватца ў альтанцы, а таксама пасядзець на дубовых пяньках. Да крыніцы вядзе брукаваная сцежка, якую пракралі паводле праекта.

Трэба сказаць, што гродзенскія актывісты карыстаюцца любой магчымасцю, каб прыцягнуць увагу да гэтай тэмы. А нядаўна яны выехалі да крыніц з работнікамі Гродзенскага райвыканкама. Тэрэза Белавусова ў якасці гідэ эмацыянальна расказвала пра якасці крынічнай вады і звязаныя з тымі мясцінамі паданні. Асабліва ўсхвалявала гісторыя крыніцы Райгарад.

Паводле падання, яна ўтварылася на месцы горада, які праваліўся пад зямлю, у выніку чаго ўзнікла глыбокая нізіна. Зараз гэта месца лічыцца самым нізкім у Беларусі, а вёска, якая знаходзіцца паблізу, так і называлася — Правалка. З цягам часу

да крыніцы вядзе добра пратапаная дарожка, ёсць прыступкі, вада выцякае з трубы. Прырода вакол, можна сказаць, дзікая, што і характарызуе пушчу. Але аматары творчага калектыву лічаць, што саму крыніцу варта вызначыць на мясцовасці, стварыць вакол яе адпаведны антураж. Напрыклад, зрабіць больш зручны падыход, нейкі арыгінальны навес, паставіць шыльды, лаўкі. Дарэчы, эскізы праекта па просьбе Тэрэзы Белавусавой быў зроблены ў інстытуце «Гроднаграмадзянпраект». Архітэктары прапанавалі зрабіць навес з драўняных планак у выглядзе жар-птушкі. Ці будзе прыняты праект да рэалізацыі, пакуль невядома. Больш верагоднай падаецца ідэя тыпавага добраўпарадкавання ўсіх крыніц. А вось дапаўненні могуць быць розныя. Так лічыць і адзін з уздзельнікаў аматарскага калектыву Аляксандр Собалеў, які доўгі час узначальваў праектны інстытут. На яго думку, у кожнай крыніцы павінна быць свая культура. А добраўпарадкаванне варта зрабіць на салідным узроўні, прычым пераважна з натуральных складнікаў — камянёў, пяску, дрэва. Такім чынам тут можна

спецыяліст Гродзенскай гаррайінспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Аляксандр КРАСЦІН. Ён паведаміў, што ёсць даручэнне Міністэрства прыроды аб добраўпарадкаванні ахоўных тэрыторый, помнікаў прыроды, заказнікаў. Праўда, гаворка пакуль ідзе аб устаноўцы і аднаўленні інфармацыйных шыльдаў. Неабходныя рэкамендацыі ўжо дастаўлены па адрасах землекарыстальнікаў, у канцы года іх выкананне будзе праінспектавана экалагамі.

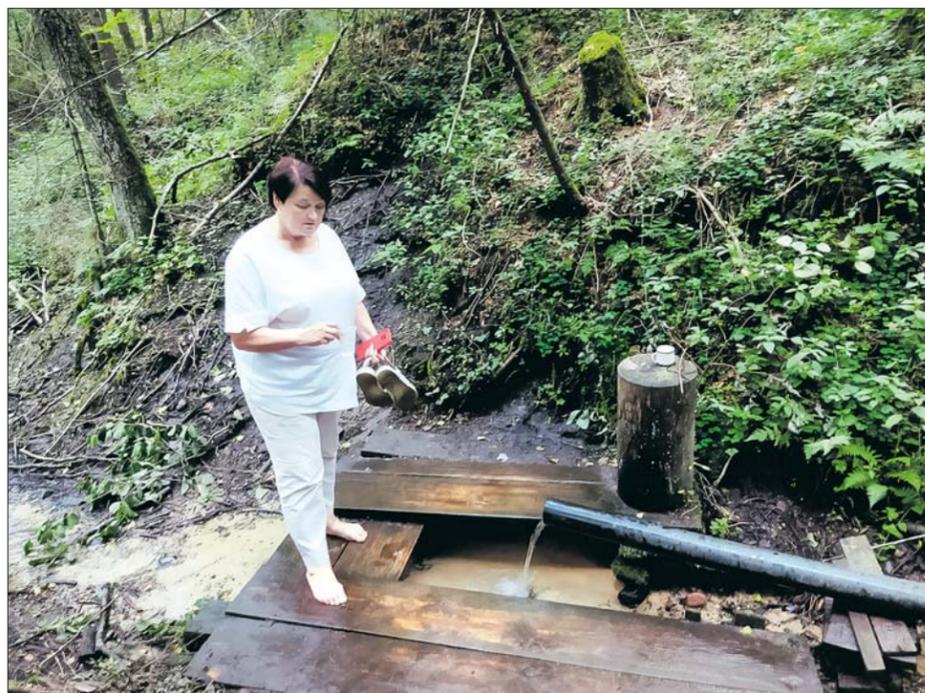
Што датычыцца крынічнай тэмы, гродзенскія аматары не губляюць надзеі давесці гэту справу да лагічнага завяршэння. І гэта зразумела. Праведзена значная папярэдняя работа, у працэс уцягнуты навукоўцы, праведзены шматлікія лабараторныя даследаванні. Тэрэза Белавусова расказала, што творчы калектыву збіраецца прыняць удзел у чарговым абласным конкурсе грамадзянскіх ініцыятыў з праектам добраўпарадкавання крыніц мінеральна-крынічнага парку. А яшчэ яна выказала ідэю праводзіць у Гродзенскім раёне Крынічны фест.

— Добра, што хоць у такім выглядзе мы змаглі захаваць гэтае прыроднае багацце — сапраўдным бясплатны санаторый пад адкрытым небам. Тут не толькі крыніцы ёсць, а і ўнікальнае сапрапелевае поле, якое абмываюць пад зямлёй сотні крыніц і сілкуюць яго. Прышла пара для шырокай папулярнасці гэтай тэрыторыі, напрыклад у выглядзе Крынічнага фесту. Свята можа стаць брэндавым для Гродзенскага раёна, — упэўнена актывістка.

Матэрыял, які сабраны творчым калектывам, даволі аб'ёмны. Ёсць магчымасць, напрыклад, стварыць тэатралізаваную пастаноўку «Дарогай Элізы Ажэшкі», падрыхтаваць літаратурна-музычную праграму. З песнямі, вершамі, музыкай — атрымаецца прыгожа, а галоўнае, у гармоніі з прыродай, лічыць Тэрэза Белавусова. Абавязковым атрыбутам стане частаванне вадой са знакамітых крыніц, кожная з якіх мае свае аздараўленчыя ўласцівасці. У гэтым упэўнілася не адно пакаленне гродзенскіх актывісткі.

Дарэчы, ідэю фесту гатовы падтрымаць і навукоўцы. Па словах **вядучага навуковага супрацоўніка лабараторыі гідрагеалогіі і гідраэкалогіі Інстытута прыродакарыстання НАН Беларусі Васіля ПАШКЕВІЧА**, даўно пара звярнуць увагу на прыродныя аб'екты ў шырокім сэнсе. Мала хто ведае, што яны з'яўляюцца помнікамі прыроды. Разам з тым не ўсюды крыніцы знаходзяцца ў належным стане. Варта, каб людзі разумелі іх важнасць і каштоўнасць, беражліва ставіліся да водных рэсурсаў і да прыроды ў цэлым. Гэтым абумоўлены і выбар даты правядзення фестывалю — у Сусветны дзень навакольнага асяроддзя, які адзначаецца 5 чэрвеня. На думку навукоўца, такі падыход стане нагодай больш пільна заняцца добраўпарадкаваннем крыніц, многія з якіх могуць знікнуць.

Маргарыта УШКЕВІЧ,
фота аўтара.

назва трансфармавалася ў Прывалку. Яна вядомая як пункт пропуску на беларуска-літоўскай граніцы. А з сумежнага боку ён носіць назву Райгардас ці Райгарад, што мае сувязь з паданнем. Крыніца была знакамітая і сярод літоўцаў, якія прыезджалі сюды за вадой. Даследаванні паказалі, што яна ўтрымлівае карысныя мікраэлемэнты і прыраўноўваецца да мінеральнай вады. Важная асаблівасць у тым, што яна падсілкоўваецца мноствам падземных крыніц навакольнага асяроддзя.

размясціць трывалыя лаўкі, альтанкі, зоны адпачынку. Магчыма дапаўненне з металу, а вось бетон і асфальт не пажаданы. Прагулачная зона павінна быць размешчана метраў за дваццаць ад крыніц.

— Гаворка ідзе аб усіх шасці крыніцах Гродзенскай пушчы, якія нядаўна аб'яўлены помнікамі прыроды мясцовага значэння. Людзі, якія будуць сюды прыезджаць, павінны адчуваць сябе ўтульна, трэба, каб архітэктары працавалі над кожнай зонай і на кожную з іх зацвердзілі матэрыял, каб тут

не было ніякай самадзейнасці, а ўсе аб'екты адпавядалі нормам, — прафесійна акрэсліў сваю пазіцыю член творчага калектыву.

Магчымасці крыніц зацікавілі работнікаў культуры райвыканкама. Той факт, што ўсе яны знаходзяцца ў адной мясцовасці і маюць непаўторны прыродны антураж, спрыяе стварэнню экалагічнага турыстычнага маршруту.

— Вядома, у ідэале хацелася б паказаць падрыхтаваныя пляцоўкі, усё прадумаць старанна. Магчыма, дапоўніць яго іншымі аб'ектамі, каб людзі атрымалі яшчэ нейкія ўражанні, каб ім было цікава. Стварыць максімальна насычаны маршрут. Пакуль мы бачым, што ўсе крыніцы патрабуюць значных фінансавых укладанняў, бо трэба зрабіць і пад'езды, і самі аб'екты. Гэта кладзецца на плечы землекарыстальнікаў. Добра тое, што да крыніц зараз з'явіўся інтарэс з боку ўлад і грамадскасці, таму што гэта агульнае багацце. Трэба турыстычны патэнцыял Гродзенскага раёна дапаўняць інфармацыяй аб крыніцах. Магчыма, знойдуцца зацікаўленыя людзі, спонсары, каб праводзіць такую работу, бо тэма актуальная, людзі ўсё больш цікавяцца такімі натуральнымі аб'ектамі, — выказала меркаванне **начальнік аддзела культуры Гродзенскага райвыканкама Таццяна КУЗЬМА**.

Галоўны спецыяліст аддзела культуры Іна Кандрацок патлумачыла, што ў райвыканкаме існуе праграма падтрымкі гісторыка-культурных каштоўнасцяў, якія ахоўваюцца дзяржавай. На гэтыя мэты выдзяляюцца бюджэтныя сродкі. Але помнікі прыроды не ўваходзяць у склад дадзеных аб'ектаў.

Між тым і яны не будуць пакінуты без увагі. Каментарый у сувязі з гэтым даў **галоўны**

Алена Кісель нарадзілася ў Магілёве, дзе і жыве. Скончыла факультэт славянскай філалогіі (цяпер — гісторыка-філалагічны факультэт) МДУ імя А. А. Куляшова, аспірантуру БДУ, паспяхова абараніла кандыдацкую дысертацыю. Лаўрэат спецыяльнай прэміі Магілёўскага гарвыканкама «Дасягненне» (2019). Аўтар кніг «Айд, любімец судыбы», «Забавная міфалогія», «Пяць жызней». Чытачы ведаюць Алену Кісель як аўтара раманаў у жанры міфалагічнага фэнтэзі, як арыгінальную паэтэсу і даследчыцу літаратуры.

У апавяданні «На свечках» перад намі штогадовы агульны памінальны дзень у праваслаўным храме. Письменніца змагла разгледзець у знаёмай многім вернікам карціне цікавыя дэталі, літаральна некалькімі штрыхамі пераканаўча апісаць пазнавальныя характары, паказаць глыбіню шчырай веры і чалавечыя забавоны.

Алена БРАВА.

— Заўтра я «на свечках». Цябе запісаць? — і вось я падскокваю на канапе з рашучым «Так, абавязкова!»

Заўтра — адна з велікапосных памінальных субот. Значыць, на дзвярах храма з'явіцца набраныя буйным шрыфтам аб'явы: «Свечкі ставім у малым храме!» — а здзіўленыя «захаджане» ўсё адно будуць ціснуцца на службу і хвалівацца: «Пусціце! У якім малым, мне толькі свечку паставіць! А чаму падсвечнікаў няма? Што? Не тут?!» І трохі крыўдзіцца, таму што вось, стаяць нейкія людзі на службе, праходу не даюць, а падсвечнікі наогул кудысьці знеслі, наўмысна, зразумела ж.

І сапраўды — «наўмысна». Народ у памінальны дзень пачынае ісці патокам гадзін з васьмі. Да дзсяці гадзін паток перарастае ў паўнаводную раку, і калі запусціць гэтую раку ў асноўны храм, дзе і без таго ўжо поўна вернікаў... Нейкі намёк даюць школьныя задачкі аб поўным басейне і трубах: дзвюх вялікіх, з якіх вада паступае, і адной маленькай, якой катастрофічна не хапае. Толькі ў трубах звычайна няма запаленых свечак. А вада не наступае на ногі.

А ў малым храме дзсятак падсвечнікаў стануць у шэраг, — спецыяльна для тых, хто хоча памянуць родных свечкай. І людзі будуць запальваць усё новыя агеньчыкі, і хтосьці павінен сачыць: каб былі месцы для свечак і каб тыя не падалі, не плавлілі адна адну, каб згасалі своечасова. У храме пры свечках заўсёды ёсць пастаянныя прыхаджанкі. І заўсёды я з міжвольнай павагай заглядаюся на іх немітусліваю працу: гэтая свечка прагарэла — патушыць, гэтую — пераставіць, тую перасунуць — і ўсё па нейкім невядомым, таямнічым парадку...

Дзіця ўнутры ўпарта шэпча, што вялікія цётчкі маюць справу з прыгожымі агеньчыкамі і могуць на свечкі дзьмуць, колькі захочацца. Шчасліўкі. Але тое ў звычайны дзень. У дзень жа памінальны свечніца — агністы вартавы, якая загадвае воскам і стэарынам, гаспадыня агеньчыкаў. Шанц пабываць на гэтай вахце нельга згубіць — і вось я запісваюся з адзінаццатай гадзіны да чатырнаццатай і прыбываю — змяніць папярэдніх «памінальных вартавых»: расчыранелых, злёгка збытанжваных.

— А мы вас змяніць прыйшлі.
— Хвала Богу, са святам!

Шэры шырокі фартух ахінае стан. У кішэні — жалезная прылада, чымсьці нагадвае штопар, — вычышчаць воск з падсвечнікаў. Мне даюць тры «мае» падсвечнікі, і нейкі час я прыглядаюся да паводзін іншых свечніц. Але людзі ідуць-ідуць, свечкі запальваюцца ўсё новыя, і вось ужо сярод памінальных агнёў, і малітваў, і паху воску я ўключаюся ў агульны танец.

Два крокі ўлева, зняць і загасіць дзве прагарэлыя свечкі, абсыці падсвечнік, яшчэ ўлева, гэты ўвесь застаўлены, і трэба перанесці свечкі спераду назад — каб людзям не даводзілася цягнуцца і абляпацца воскам. Абысці падсвечнік збоку, нахіліцца — пакласці ў скрынку недагаркі. І цяпер назад, з перапынкамі на папярэць-перанесці-зняць-затушыць: раз-два-тры, раз-два-тры...

На адным падсвечніку — з паўсотні свечак. Пяцьдзясят розных агеньчыкаў перад вачыма кожны момант трымцаць ад скразнячка, з маленем цягнуцца ўверх: ясныя ды яркія або цымяныя (зараз згаснуць!). Пяць дзясяткаў маленькіх васковых ахвяр, дапаўнення да малітваў — і хочацца быць беражлівай і клапатлівай з кожнай, дагледзець кожную, але гэта няпроста. Вунь тая танклявая жоўценькая вывернулася і выскачыла з падсвечніка (лаві!). А гэтая сталая, аранжавая, не жадае ў падсвечнік лезці. Яшчэ дзве скарысталіся тым, што я адварнула-ся, — і прыхінуліся адна да адной («А-ёй...

памянём!»). Вядома, паспрабуюць зваліцца разам на вунь тую мілую бабульку.

— Сцеражыцеся!
— Ой, што ж яны так... Дзяўчыначка, а нешта ж не ладзіцца ў мяне вось... Вы ўжо мне дапамажыце.

Трохі аплавіць свечку знізу. Уторкнуць у патрэбнае па памеры аддзяленне падсвечніка — не занадта шырокае. Зафіксаваць.

Свечкі... Тоўстыя, тонкія, высокія і ніжэйшыя, з воску, са стэарыну, з пазалотай і без. Жоўтыя, аранжавыя, святочна-чырвоныя, зялёныя, сінія, фіялетаваыя — прызапашаныя

— Куды можна ставіць за спачын?
— Усюды.
— А за спачын — сюды?
— Так, можна сюды.
— Якія падсвечнікі на спачын працуюць?

— Сёння працуюць усе.
Задуменнае маўчанне. І — пытанне проста пад дых:
— А якія на здароўе тады?!

Гэта патрабуе тлумачэнняў: няма падсвечнікаў-праваднікоў у той ці іншы бок. Ёсць малітва аб жывых або аб памерлых.

Часам людзі ківаюць, часам — недаверліва насупляюцца.

— Мне ў храме казалі: круглыя падсвечнікі — за здароўе, квадратныя — за супакой.

— Божачкі... хто гэта казаў?!
— Дык... жанчына нейкая.
Свечкі і людзі... людзі і свечкі...

Людзі — як свечкі. Светлыя і строгія ў сваім смутку, і тыя, што імгненна ўспыхваюць, апальваюць гневамі, і тыя, што вось-вось, здаецца, згаснуць. Паспешлівыя, нясмелыя...

Малады чалавек заходзіць цяжкімі драўлянымі крокамі. Заганяе свечку ў падсвечнік з размаху. Не перахрысціўшыся, выходзіць.

Алена КІСЕЛЬ

«НА СВЕЧКАХ»

з розных святаў... Свечкі трохі ўпарцяцца. Часам хітравата чакваюць, пакуль тыя, хто паставілі іх, сьдуць. І пачынаюць раставаць ад спёкі, і заліваюць воскам падсвечнік, і дымяць, і загінаюцца ў загагуліну. Любімы манеўр высокіх свечак, калі іх паставілі побач з нізкімі. Таму свечкі даводзіцца «расцягваць», расстаўляць у адпаведнасці з ростам. Каб служылі прыстойна і доўга.

— Э-э-э, чаго маю свечку чапаеце? Не чапайце яе зусім!

«Свечка і малітва — адно» — хтосьці наштапаў ім гэта, недарэчнае, паганскае. Што менавіта гэтыя агеньчыкі — па-над васковымі палачкамі — уносяць маленне да нябёсаў, а не жывы агонь у цябе ўнутры.

— Не цягніце... не цягніце яе!
— Навошта гасіце, яна яшчэ доўгая!

— Я пастаўлю свечку, толькі вы ўжо за ёй наглядзіце. Хай пагарыць як след!

Я панаглядаю, і яна пагарыць. Але будуць яшчэ свечкі. Яшчэ людзі са сваімі ахвярамі — таму што свечка толькі накіштат ахвяраваня. І менавіта захаваць усе агеньчыкі.

Мы будзем перамяшчаць свечкі, каб даць месца іншым. Часам пераносіць з падсвечнікаў у цэнтры на больш свабодныя, з краёў. Прыбіраць тыя, што размякчыліся, аплавіліся, у скрынку. Здымаць нават доўгія недагаркі. Іх запальваюць на вярэняй службе або на якой-небудзь з наступных. У пустэчу не сыходзіць нічога.

Але людзі трывожацца. Людзям хочацца зрабіць як трэба. Ушанаваць памяць як мае быць.

Жанчына ў чорнай хустцы — знак жалобы, і на твары непрагарэлае гора. Яна стаіць доўга, глядзіць на свечку і моліцца пра кагосьці, не заўважаючы штурханіны вакол сябе.

Мужычок нападпітку штурхаецца і пасмейваецца. Для яго што паставіць свечку, што пакінуць нябожчыкам чарку на сталі — адно.

Два хлопчыкі гадкоў па сем — сур'ёзныя і грунтоўныя. Выглядаюць, куды паставіць свечку, клпатліва падводзяць маму да месца, старанна хрысцяцца... Дзеці заўсёды вельмі адказныя ў такіх моманты. Дзеці — і маладыя людзі: натхнёныя і ветлівыя. Ціха ўдакладняюць, калі чагосьці не ведаюць, дзякуюць, хрысцяцца, выходзяць. Ад дзяцей і маладых людзей адпачывае душа свечніцы.

— А куды... куды паставіць свечку, каб усё стала добра?! — шэптам пытаецца маладзенькая дзяўчына.

...Ну можа быць, душа адпачывае не заўсёды.

Шчоўк. Шчоўк. Нервовы гук запальніцы. Мужчына спяшаецца падпаліць свечку як цыгарэтку. Дзсяць падсвечнікаў з палаючымі свечкамі, ад якіх можна ўзяць агеньчык, яго не задавальняюць. Ловіць позірк, горда выпроставаецца:

— Мне чужых грахоў не трэба!

Зноў хтосьці містычна-эзатэрычны напісаў на нейкім сайце або ў пабліку, што свечкі спальваюць грахі. І людзі паверылі, што з «чужым» агеньчыкам на свечку,

а потым і на вас пяройдучь распуста, здрада... можа, нават забойства. Накштат як пры інфекцыі. І вось прыходзяць — з запальніцамі, запалкамі і «мне чужога не трэба» на вуснах.

А нам трэба сачыць за свечкамі, а не весці місіянерскую працу. Але ж людзям так хочацца пагаварыць! Бо «тыя, за падсвечнікамі», думаюць людзі, — яны ж чымсьці заслужылі гэта. Ці не пасвяцілі іх у сан гаспадыні агеньчыкаў на нейкай тайнай цырымоніі? Дык у каго і пытацца, як не ў іх, каму давяраць сардэчныя таямніцы?

— Гэта асабліва свечка, свечка з храма таго горада, дзе нарадзіўся святы Мікола Цудатворца... — жанчына глядзіць дапытліва: ці разумею я — наколькі асабліва свечка?

Свечка добрая: васковая, канічная і жоўтая, без надпісаў або знакаў, але затое духмяная. Вось толькі крыху надламаная ў верхняй траціне.

— Я яе сюды пастаўлю, а вы глядзіце, каб добра пагарэла. Таму што гэта ж такая свечка!

Відавочна, у важнай справе захоўвання асаблівай свечкі жанчына мне канчаткова не давярае. Таму становіцца насупраць падсвечніка і сочыць. Дзсяць хвілін... пятнаццаць... дваццаць... сыходзіць нарэшце. А свечка мірна дагарае больш чым да паловы, і яе даводзіцца перанесці на больш свабодны падсвечнік — ачысціць месца для іншых.

— А дзе мая свечка?!
Вярнулася! Паказваю падсвечнік, жанчына пазнае свечку і сыходзіць з задаволеным уздыхам: гарыць, роднёнькая!

Бабуля з кічкам бянтэжыцца, падыходзіць бачком-бачком.

— Муж у мяне памёр... летам... вось, цяпер мне сніцца і сніцца... А суседка кажа — нельга на могілкі да яго, пакуль года не пройдзе пасля смерці... А ён сніцца! Дык што мне рабіць?!

— Вядома ж, ісці на могілкі і памаліцца там аб супакоі. Давайце вы спачатку тут памоліцеся. Можна яшчэ дома чытаць малітвы і наведваць паніхіды ў храме...

— Ох... у царкву рэдка хаджу, бо ногі баляць... А дык суседка казалі — нельга хадзіць да года?

Цікава б ведаць, з якіх крыніц у суседкі інфармацыя. І што, на яе думку, будзе з тымі, хто вырашыць наведваць сваіх блізкіх на могілках і памаліцца аб іх супакоі. Начапляюць на сябе грахоў? Да іх прычэпацца вурдалакі? Пажылыя людзі часта легкаверныя і бяруць інфармацыю ад «аўтарытэтных суседак», з жоўтых часопісаў з гараскопамі і варажбой, з сумніўных паблікаў у інтэрнэце.

А мы можам толькі даць параду. Расказаць, дзе знайсці інфармацыю. Накіраваць да святара. Ніхто нас не пасвячаў у «вартавыя агеньчыкаў» — мы простыя прыхаджанкі, у якіх знайшлося тры гадзіны часу ў суботу. Звычайная дапамога пры храме.

— Кхм-кхм.
Гэтая жанчына актыўная і энергічная. Сама каму хочаш дапаможа. І з хатай, і з канём, і са свечкамі.

— Куды на салею? Жанчына, вам туды нельга, туды свечкі не заходзяць.

— Хм-м? — пільны погляд у пераноссе. Жанчына вяртаецца, але нахіляецца наперад, каб адарыць мяне вялікай ісцінай: — Ды ведаеце, мы ўсе верым патрошку... як Ленін!

Вось на такое не атрымліваецца падабраць адказ. Падбіраць даводзіцца сківіцу. Свечкі і людзі... людзі... свечкі...

Твары распльваюцца, агеньчыкі трымцаць. Пальцы ўжо не ўздрыгваюць, калі на іх падае кропля гарачага воску. У перапынках паміж напльваннем людзей можна выйсці і глынуць паветра. Ці папіць гарбаты ў трапезнай. Але свечкі прыцягваюць, танец зацягвае, і час ляціць хутка...

— Са святам! А мы вас змяніць прыйшлі!

— Хвала Богу, са святам!
Выцерці замасленыя рукі анучкай з кішэні. Сцягнуць шырокі фартух — перадаць. Аправаюся, кідаю погляд туды, дзе зменныя свечніцы паволі ўключаюцца ў звыклае: зняць з падсвечніка-пагасіць-папярэць-пераставіць-дапамагчы-патлумачыць...

Новая «вахта» пры свечках пачалася.

— Наступным разам пойдзем?

— Вядома, пойдзем.
Аберагаць жывыя агеньчыкі — лепшага і прыдумаць нельга.

Лот	Наименование	Начальная цена с учетом НДС 20 %, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
56	Борт Покостовский, 50 м.п.; Борт Возрождение, 3,26 м.п.; Борт Балморал Ред, 5 м.п.; Борт Янцевский, 7,2 м.п.	651,98	65,20	32,60
57	Плитка облиц. Габбро-Диабаз, 0,88 м2; Плитка облиц. Габбро-Диабаз, 0,12 м2; Плитка облиц. Межиричский, 0,8 м2; Плитка облиц. Балтик Браун, 4,25 м2; Плитка облиц. Балтик Грин, 0,55 м2; Брусчатка Мансуровский, 0,72 м2; Плитка облиц. Капустинский, 0,9 м2; Плитка облиц. Дидковский, 1,04 м2; Плитка облиц., 0,96 м2; Плитка облиц. Песчаник, 0,84 м2	337,39	33,74	16,87
58	Плитка разнофор. Елизовский, 0,38 м2; Плитка разнофор. Возрождение, 1,08 м2; Плитка разнофор. Возрождение, 0,78 м2; Плитка разнофор. Мансуровский, 1,04 м2; Плитка разнофор. Балморал Ред, 1,07 м2; Плитка разнофор. Мансуровский, 1,04 м2; Плитка разнофор. Янцевский, 0,41 м2; Плитка разнофор. Куру Грей, 1,35 м2; Плитка разнофор. Лабрадорит, 1,2 м2; Плитка разнофор. Возрождение, 0,7 м2; Плитка разнофор. Капустинский, 1,04 м2; Плитка разнофор. Балтик Грин, 0,78 м2; Плитка разнофор. Капустинский, 1,17 м2	356,90	35,69	17,85
59	Брус Мансуровский, 0,3 м2; Брус Возрождение, 0,27 м2; Брус Возрождение, 0,06 м2; Брус Балморал Ред, 27,45 м2; Брус Габбро-Диабаз, 0,34 м2; Брус Возрождение, 0,24 м2; Брус Возрождение, 0,21 м2	916,66	91,67	45,83
60	Плита цокольная Покостовский, 0,96 м2; Плита цокольная Лабрадорит, 0,8 м2; Плита цокольная Покостовский, 0,14 м2; Плита цокольная Емельяновский, 0,04 м2; Плита цокольная Емельяновский, 0,49 м2; Плита цокольная Емельяновский, 0,04 м2; Плита цокольная Балтик Браун, 0,04 м2; Плита цокольная Балморал Ред, 1,12 м2; Плита цокольная Гранатовый амф., 0,27 м2; Плита цокольная Покостовский, 2,2 м2; Плита цокольная Балтик Браун, 0,28 м2; Плита цокольная Балтик Браун, 0,12 м2; Плита цокольная Лабрадорит, 0,54 м2; Плита цокольная Балморал Ред, 3,24 м2; Плита цокольная Балморал Ред, 3,24 м2	420,91	42,09	21,05
61	Плитка облиц. Капустинский, 0,84 м2; Плитка облиц. Балтик Браун, 0,87 м2; Плитка облиц. Севастопольский, 0,66 м2; Плитка облиц. Токовский, 0,07 м2; Плитка облиц. Балтик Грин, 0,87 м2; Плитка облиц. Балтик Грин, 11,29 м2; Плитка облиц. Григорьевский, 0,51 м2; Плитка облиц. Лабрадорит, 4,03 м2; Плитка облиц. Балтик Браун, 8,23 м2; Плитка облиц. Габбро-Диабаз, 0,54 м2; Плитка облиц. Куру Грей, 7,2 м2; Плитка облиц. Габбро-Диабаз, 0,99 м2	1 109,66	110,97	55,48
62	Балаясина Гранатовый амф., 7 шт.	462,00	46,20	23,10
63	Плитка облиц. Габбро-Диабаз, 8,24 м2	464,56	46,46	23,23
64	Крышка Возрождение, 0,36 м2; Крышка Возрождение, 1,5 м2; Крышка, 0,14 м2; Плита Габбро-Диабаз, 1,06 м2; Крышка Возрождение, 0,29 м2; Плита Возрождение, 0,98 м2; Крышка, 3,19 м2; Крышка, 3,23 м2; Балморал Ред, 2,16 м2; Крышка yellow rearl, 0,08 м2; Плита yellow rearl, 0,48 м2	334,15	33,41	16,71
65	Плитка мощения Габбро-Диабаз, 1,55 м2; Плитка мощения Габбро-Диабаз, 0,95 м2; Плитка разнофор. Возрождение, 0,54 м2; Плита цокольная Покостовский, 1,22 м2; Плитка разнофор. Возрождение, 0,54 м2; Плита цокольная Покостовский, 1,22 м2; Плита цокольная Балморал Ред, 0,53 м2; Плитка разнофор. Покостовский, 3,76 м2; Плитка разнофор. Балморал Ред, 0,86 м2	222,90	22,29	11,14
66	Лом Глушковичский, 1,09 м2; Лом Возрождение, 0,9 м2; Обрезки Покостовский, 0,81 м2; Обрезки Мансуровский, 1,1 м2; Обрезки Мансуровский, 0,28 м2; Обрезки Мансуровский, 0,9 м2; Обрезки Янцевский, 1,4 м2; Обрезки Габбро-Диабаз, 1,08 м2; Обрезки Капустинский, 0,03 м2; Обрезки Балтик Грин, 0,99 м2; Обрезки Капустинский, 1,5 м2	26,63	2,66	1,33
67	Плитка облиц. Токовский, 1,67 м2; Плитка облиц. Возрождение, 7,2 м2; Плитка облиц. Мрамор, 0,78 м2; Плитка облиц. Возрождение, 1,1 м2; Плитка облиц. Янцевский, 0,05 м2; Плитка мощения Габбро-Диабаз, 0,95 м2; Цветник Мансуровский, 0,28 м2; Блок Габбро-Диабаз, 0,94 м2; Блок Мрамор, 1,17 м2	369,36	36,94	18,47
68	Блок Янцевский, 1,04 м2; Блок Янцевский, 0,24 м2; Блок Янцевский, 1 м2; Блок Янцевский, 0,81 м2; Блок Янцевский, 2,4 м2; Блок Янцевский, 1,3 м2; Блок Янцевский, 1,98 м2; Блок Янцевский, 1,08 м2; Блок Янцевский, 0,99 м2; Блок Янцевский, 1,1 м2; Блок Янцевский, 1,73 м2; Блок Янцевский, 1,73 м2; Блок Янцевский, 1,08 м2; Блок Янцевский, 3,25 м2	4070,21	407,02	203,51
69	Блок Покостовский, 1,5 м2; Блок Покостовский, 0,27 м2; Блок Покостовский, 0,32 м2; Блок Ракушечник, 0,49 м2	533,34	53,33	26,67
70	Блок Габбро-Диабаз, 0,24 м2; Блок Габбро-Диабаз, 1,19 м2; Блок Габбро-Диабаз, 2,21 м2; Блок Габбро-Диабаз, 1,28 м2; Блок Габбро-Диабаз, 0,4 м2; Блок Габбро-Диабаз, 0,09 м2; Блок Габбро-Диабаз, 0,25 м2	1168,22	116,82	58,41
71	Блок Возрождение, 0,48 м2; Блок Возрождение, 1,2 м2; Блок Возрождение, 0,68 м2; Блок Лабрадорит, 0,42 м2; Блок Лабрадорит, 0,45 м2; Блок Мрамор, 1,7 м2; Блок Микашевичский, 1,44 м2	1300,66	130,07	65,03
72	Станок одноголов. авт. д/пол. фаски Quasar, инв. № 152	12288,00	1228,80	614,40
73	Станок дисковый пиленный ПТ-60, инв. № 147	3744,00	374,40	187,20
74	Станок радиально-сверлильный 2А576, инв. № 205	4416,00	441,60	220,80
75	Пресс гидравлический, инв. № 84	340,80	34,08	17,04
76	Компрессорная установка 6ВВ-20/9М1, инв. № 497	1584,00	158,40	79,20
77	Зеркало, инв. № 413; Зеркало, инв. № 413	0,26	0,03	0,01
78	Ваза Габбро полир. Высота 250 мм ЭН, инв. № 8648; Ваза Габбро б-н, инв. № 7189; Бетонная полуваза, инв. № 9617; Бетонная полуваза, инв. № 9618	20,16	2,02	1,01
79	Подъездные железнодорожные пути	14962,61	1496,26	748,13

В отношении лотов №№ 1–67 проводятся седьмые повторные торги. **Стоимость снижена на 90 %**. В отношении лотов №№ 68–76 проводятся пятые повторные торги. **Стоимость снижена на 60 %**. В отношении лота № 77 проводятся семнадцатые повторные торги. **Стоимость снижена на 99 %**. В отношении лота № 78 проводятся пятнадцатые повторные торги. **Стоимость снижена на 99 %**. В отношении лота № 79 проводятся третьи повторные торги. **Стоимость снижена на 40 %**. Ранее публикация размещалась в газете «Звезда» № 132 (30266) от 10.07.2024, стр. 14, 15

Местонахождение лотов №№ 1–76, 79: г. Минск, ул. Радиальная, д. 11А.
Местонахождение лотов №№ 77, 78: г. Минск, ул. Мележа, д. 5

Дата и время проведения торгов	16 августа 2024 года в 12.00 (регистрация с 11.30 до 11.55) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127
Срок приема заявлений и внесения суммы задатка	С 10.00 5 августа 2024 года до 16.00 14 августа 2024 года

Условия для участия в торгах:
1. До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с **BY36ALFA30122215570040270000**, код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера», назначение платежа: ОTHR 40901. Задаток для участия в торгах по Лоту __, ОАО «БЕЛГРАН», проводимых 16.08.2024.
2. Заявление на участие (на каждый лот отдельно) и необходимые документы (согласные о правах и обязанностях сторон в 2 экземплярах (на каждый лот отдельно), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31–33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113, г. Минск, а/я 524) или личной подачи. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов).
3. К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.
4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.
5. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона.
Вознаграждение аукциониста – 7 % от конечной цены предмета торгов.
Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 15 (пятнадцати) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 15 (пятнадцати) рабочих дней со дня проведения торгов.
6. Подробнее с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте <https://orgtorg.by/info>.
7. Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. Контактное лицо для осмотра предмета торгов: **Евгений, +375293210039. Дополнительная информация по тел. +375293210039.**
8. Организация и проведение аукциона осуществляются на основании норм Положения «О порядке продажи имущества ликвидированного юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ

**Унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП»
15 августа 2024 в 14.00
проводит повторные торги по продаже следующих объектов**

ЛОТ № 1 (СПЕЦРЕМОНТ): КОМПЛЕКС ИМУЩЕСТВА В СОСТАВЕ

№ п/п	Наименование основных средств	Основные технические и эксплуатационные характеристики	Инвентарный номер	Дата ввода в эксплуатацию
1	Здание цеха спецремонта	Капитальное строение с инв. номером 730/С-302 общей площадью 1078,9 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 724050100001000170 по адресу: Могилевская обл., Кричевский р-н, г. Кричев, ул. Зеленая	00110084	Декабрь 1948 г.
2	Бокс для хранения тракторов	Капитальное строение с инв. номером 730/С-13485 общей площадью 48,3 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 724050100001000170 по адресу: Могилевская обл., Кричевский р-н, г. Кричев, ул. Зеленая, д. 4	00110200	Декабрь 2007 г.
3	Декоративный забор	Вспомогательное недвижимое улучшение к капитальному строению с инв. № 730/С-302. Железобетонный декоративный забор на бетонных столбиках высотой 0,5 м протяженностью 39,3 м, заполнение – ж/б решетчатое	00220270	Июнь 2011 г.
4	Пожарная сигнализация	Пожарные датчики, извещатели, прибор контрольно-приемный, панель индикации	00640917	Октябрь 2014 г.
5	Насаждения ограниченного пользования	Деревья – 2 шт., кустарники – 39 шт.	00970251	Июль 2010 г.

Начальная цена продажи лота № 1 снижена на 40 % и с учетом НДС (20 %) составляет: 158 688,00 (сто пятьдесят восемь тысяч шестьсот восемьдесят восемь белорусских рублей 00 копеек), задаток 15 868,80 (пятнадцать тысяч восемьсот шестьдесят восемь белорусских рублей 80 копеек).

ЛОТ № 2 (ЭЛЕКТРОЦЕХ): КОМПЛЕКС ИМУЩЕСТВА В СОСТАВЕ

№ п/п	Наименование основных средств	Основные технические и эксплуатационные характеристики	Инвентарный номер	Дата ввода в эксплуатацию
1	Электро-ремонтная мастерская	Капитальное строение с инв. номером 730/С-291 общей площадью 434,5 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 724050100001000170 по адресу: Могилевская обл., Кричевский р-н, г. Кричев, ул. Зеленая, д. 4	00110059	Декабрь 1954 г.
2	Здание временного распределительного устройства	Капитальное строение с инв. номером 730/С-339 общей площадью 117,8 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 724050100001000170 по адресу: Могилевская обл., Кричевский р-н, г. Кричев, ул. Зеленая, д. 4	00110067	Декабрь 1961 г.
3	Пожарная сигнализация	Пожарные датчики, извещатели, прибор контрольно-приемный, панель индикации	00540234	Ноябрь 2014 г.
4	Насаждения ограниченного пользования	Деревья – 1 шт., кустарники – 15 шт.	00970249	Июль 2010 г.

Начальная цена продажи лота № 2 снижена на 40 % и с учетом НДС (20 %) составляет: 131 868,00 (сто тридцать одну тысячу восемьсот шестьдесят восемь белорусских рублей 00 копеек), задаток 13 186,80 (тринадцать тысяч сто восемьдесят шесть белорусских рублей 80 копеек).

ЛОТ № 3 (ДЕПО): КОМПЛЕКС ИМУЩЕСТВА В СОСТАВЕ

№ п/п	Наименование	Основные технические и эксплуатационные характеристики	Инвентарный номер	Дата ввода в эксплуатацию
1	Здание депо на 2 паровоза	Капитальное строение с инв. номером 730/С-317 общей площадью 579 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 724050100001000170 по адресу: Могилевская обл., Кричевский р-н, г. Кричев, ул. Зеленая	00110042	Декабрь 1948 г.
2	Таль электрическая	Оборудование для подъема грузов до 1 т	00445018	Март 2009 г.
3	Котел стальной твердотопливный	Диаметр дымохода 200 мм, мощность 30 кВт, дровяной, толщина стали 5 мм, высота 1150 мм	00445456	Октябрь 2012 г.

Начальная цена продажи лота № 3 снижена на 40 % и с учетом НДС (20 %) составляет: 71 546,40 (семьдесят одну тысячу пятьсот сорок шесть белорусских рублей 40 копеек), задаток 7 154,64 (семь тысяч сто пятьдесят четыре белорусских рубля 64 копейки).

Собственник имущества: открытое акционерное общество «Кричевцементшошфер», 213493, Республика Беларусь, Могилевская область, Кричевский р-н, Краснобудский с/с, 2, АБК в районе месторождения «Каменка», тел. +375224120909, тел. для осмотра объектов продажи +375224120914.
Организатор торгов: унитарное предприятие по оказанию услуг «Могилевское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты», г. Могилев, ул. Циолковского, 1.
Место проведения торгов: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 112, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Лоты №№ 1–3 продаются без условий на торгах в форме открытого аукциона с применением метода повышения начальной цены, с шагом 5 (пять) процентов от предыдущей названной аукционистом цены. Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену.
К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, представившие организатору торгов в сроки, указанные в извещении, следующие документы: заявление на участие в торгах; копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); доверенность представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения торгов; согласие о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения торгов (в двух экземплярах); копию платежного поручения о внесении задатка, заверенную банком. Задаток перечисляется на расчетный счет унитарного

предприятия «Могилевское отделение БелТПП» р/с № BY88ALFA30122641790010270000 в ЗАО «Альфа-Банк», г. Могилев, ВИС: ALFABY2X, УНП 700016628; физическим лицам – предъявить паспорт; иные документы в соответствии с Положением о порядке организации и проведения торгов по продаже объектов, находящихся в собственности юридических лиц и индивидуальных предпринимателей Республики Беларусь, организуемых унитарным предприятием «Могилевское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты».

Срок заключения договора купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) – в течение 10 календарных дней после проведения торгов.

Срок оплаты предметов торгов на условиях заключенного договора купли-продажи.

Торги состоятся 15 августа 2024 г. в 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 112, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Срок подачи заявления: с момента выхода публикации настоящего извещения в рабочие дни с 9.00 до 12.00 и с 14.00 до 15.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 112. **Последний срок подачи заявления – 14 августа 2024 г. до 12.00.**

Регистрация участников торгов **15 августа 2024 г.** с 13.30 до 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, к. 112, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Телефоны для справок: (0222) 778032, +375 44 735 00 30. Извещение о предыдущих торгах по объектам было размещено в газете «Звезда» от 17.05.2024, 06.07.2024.

**ИНФОРМАЦИЯ
О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ПУСТУЮЩЕГО ЖИЛОГО ДОМА
д. Ромашки, д. 26 Слободского сельсовета**

Слободской сельский исполнительный комитет информирует о проведении 4 сентября 2024 года аукциона по продаже пустующего жилого дома в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 24.03.2021 № 116 «Об отчуждении жилых домов в сельской местности и совершенствовании работы с пустующими домами» и Положением «О порядке продажи без проведения аукционов пустующих жилых домов, организации и проведения аукционов по их продаже», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.09.2021 № 547.
Адрес пустующего жилого дома: Мядельский р-н, Слободской с/с, д. Ромашки, 26.
Сведения о пустующем доме: жилой дом, одноэтажный, бревенчатый, расположен по адресу: Минская обл., Мядельский район, Слободской с/с, д. Ромашки, 26. Общая площадь здания – 53,2 кв. м. Год постройки – 1940 г. Сведения в ЕГРНИ отсутствуют. Составные части: пристройка, колодец.
Сведения о земельном участке в ЕГРНИ отсутствуют.
Начальная цена предмета аукциона: 3100 (три тысячи сто) белорусских рублей.
Извещение о проведении аукциона размещено на сайтах: облсплокома, e-mail: pisma@minsk-region.gov.by, Госкомимущества, e-mail: info@gki.gov.by, Мядельского райисполкома, e-mail: ric@myadel.gov.by, в Едином реестре пустующих домов.
УНП 60097770

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. На гэтым тыдні не засмучайцеся па дробязях, аптымізм дазволіць змяніць сітуацыю да найлепшага. Не трэба забываць, што самы прасты варыянт — не заўсёды найлепшы. У сераду могуць узнікнуць дробныя непрыемнасці, з якімі лёгка разабрацца, трэба толькі справіцца з няўпэўненасцю. У суботу не варта ісці супраць грамадскай думкі, бо даказаць сваю слушнасьць вы ўсё роўна не зможаце.

ЦЯЛЕЦ. Самы час заняцца выхаваннем дзяцей ці самаўдасканаленнем. Толькі перш чым пачынаць дзейнічаць, варта прадумаць усё да дробязяў. Самы час вывучыць новыя тэхналогіі і сферы дзейнасці. Устрымайцеся ад крытыкі, не стварайце канфлікты. У выхадныя варта выбраць адзіноту, а не шумную кампанію, добрую кнігу, а не пустыя размовы.

БЛІЗНЯТЫ. Вас пацягне ў казачны свет фантазіі. І творчасць можа прынесці нядрэнны даход. Ваша ўвага будзе занята важнымі і прыемнымі справамі. Любімы чалавек з задавальненнем дапаможа вырашыць усе праблемы. Паспрабуйце напоўніць свой дом цеплынёй, утульнасцю і каханнем.

РАК. На рабоце пажадана ўлічваць інтарэсы калег і працягваць ініцыятыву, ідучы на кампраміс. На гэтым тыдні імкніцеся больш часу праводзіць на прыродзе, абмяжуйце зносіны са з'явамі ўрбаністычнымі да неабходнага мінімуму. Цяпер самы час пажыць на дачы ці адправіцца з палаткай у лес, засцерагчы сябе ад непатрэбных сустрэч і кантактаў. Вамі можа авалодаць запал да змены месцаў,

таму будзе карысна крыху павандраваць.

ЛЕЎ. Вы на парозе даволі гарманічнага перыяду і, прадчуваючы гэта, настроены на аптымістычны лад. Панядзелак варта прысвяціць завяршэнню спраў і давядзенню да розуму пытанняў з паперамі, будзьце пры гэтым вельмі ўважлівыя. Узровень нагрукі павінен пайсці на спад. Цяпер час сур'ёзных разважанняў, калі вам удасца зразумець тое, што раней і ў галаву не прыходзіла. Усе сустрэчы на гэтым тыдні будуць невыпадковыя.

ДЗЕВА. Пажадана нічога рэзка не рабіць і не мяняць, асабліва не падумаўшы і не прааналізаваўшы сітуацыю. Паспрабуйце не выяўляць пачуцці, якія вас перапаўняюць, залішне бурна. Сцеражыцеся даваць нагоды для плёткаў, выявіце дысцыплінаванасць і сабранасць. У пятніцу адчуецца прыліў сіл, нібы адкрыецца другое дыханне. Скарыстайцеся гэтай магчымасцю і вырашыце назапашаныя праблемы.

ШАЛІ. Калі задача, якая стаіць перад вамі, здаецца неспрыяльнай, падзяліце шлях дасягнення мэты на дробныя часткі, і ўсё атрымаецца. У панядзелак можна адважыцца на рызыкоўныя прадпрыемствы. У сераду вас чакае лёсавызначальная сустрэча. Вы можаце атрымаць важную вестку ад чалавека, які апынуўся ўдалечыні ад вас.

СКАРПІЁН. Гэты тыдзень можа падарыць вам проста лавіну разнастайных магчымасцяў для рамантычных прыгод, добрага заробку і актыўнага адпачынку. У аўторак і сераду чым менш вы будзеце думаць пра ўласную выга-

ду, тым больш удалыя будуць вынікі. У вашых сілах дапамагчы каханаму чалавеку ў складанай сітуацыі.

СТРАЛЕЦ. Вам спатрэбяцца вытрымка і дакладнасць у планах і іх рэалізацыі. Панядзелак і пятніца спрыяльныя для пачатку новых спраў. У чацвер пажадана менш кантактаваць з людзьмі. На гэтым тыдні зможце паміж справамі вырашыць важнае пытанне. У выхадныя паспрабуйце не перагружаць сябе хатнімі клопатамі.

КАЗЯРОГ. На шляху да ажыццяўлення планаў апынецца шмат спакусу, здольных адвесці вас у бок. Будзьце асцярожныя, засноўваючы дзеянні на нядаўна атрыманай інфармацыі: верагодныя пэўныя скажэнні, якія могуць увесці ў зман. Калі галава перапоўнена ідэямі, паспрабуйце іх неяк сістэматызаваць. Тым, хто ў гэтыя дні апынецца ў далечыні ад дома, неабходна пазбягаць малазнаёмых кампаній.

ВАДАЛІЎ. Пажадана не марнаваць энергію. Хопіць марыць — час дзейнічаць. У сераду абстаноўка на рабоце можа абвастрыцца, таму ў гэты дзень непажадана планаваць якія-небудзь важныя мерапрыемствы. Прысвяціце больш часу асабістай жыццю. У суботу не варта ўскладняць узаемаадносіны з навакольнымі эмацыянальнымі ўсплэскамі.

РЫБЫ. На гэтым тыдні будзеце заняты актыўным разграбленнем назапашаных праблем. Паглядаце на свет з аптымізмам і вазьміцеся за справу творча. Старайцеся не прапускаць важных падзей — вакол столькі цікавага. Адчуіце сябе гаспадаром становішча, але не цісніце на навакольных.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.27	21.03	15.36
Віцебск —	5.11	20.58	15.47
Магілёў —	5.17	20.53	15.36
Гомель —	5.20	20.44	15.24
Гродна —	5.43	21.17	15.34
Брэст —	5.50	21.12	15.22

Месяц

Апошняя квадра
28 ліпеня.
Месяц у сузор'і Льва.

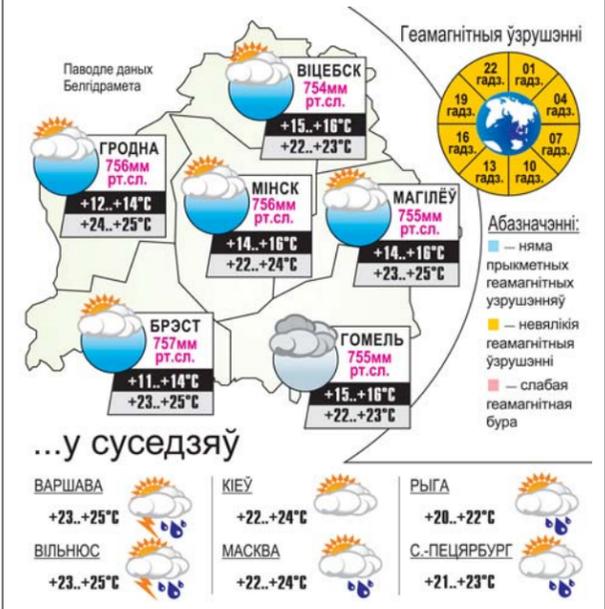
Імяніны

Пр. Анісіма, Ануфрыя, Івана, Пятра, Сямёна, К. Лідзіі, Аўгуста, Нікадзіма, Сцяпана.

Фота Андрэя ФЕАКЦІСТАВА.

ЗАЎТРА

3 ЖНІЎНЯ

Даты

Падзеі

Людзі

1954 год — нарадзіўся Аляксандр Іванавіч Шынкарэнка, беларускі альпініст, майстар міжнароднага класа. Інструктар па альпінізме. Здзейсніў узыходжанні на вяршыні Паміра, Цянь-Шаня, Гімалаяў. Неаднаразовы чэмпіён Беларусі па альпінізме і скалалажанні (1989—1993). Прызёр першынстваў СССР ва ўзыходжанні тэхнічнага класа.

1986 год — нарадзілася (г. Мінск) Дар'я Домрачава, беларуская біятланістка, чатырохразовая чэмпіёнка Алімпійскіх гульняў, сярэбраная і бронзавая прызёрка Алімпіяд, неаднаразовая чэмпіёнка свету і этапу Кубка свету. Герой Беларусі.

1996 год — у Мінску на Востраве мужнасці і смутку на Свіслачы адкрыта капліца-помнік у гонар беларускіх воінаў-інтэрнацыяналістаў, якія загінулі ў Афганістане.

1492 год — іспанскі мараплавец італьянскага паходжання Хрыстафор Калумб на трох каравелах «Санта-Марыя», «Пінта» і «Нінья» адправіўся ў першую экспедыцыю на захад у пошуках марскога шляху ў Азію. Экспедыцыя ў складзе 90 чалавек адплыла ад Канарскіх астравоў,

перасекла Атлантычны акіян і дасягнула вострава Сан-Сальвадор у Багамскім архіпелагу, дзе высадзілася 12 кастрычніка 1492 года (афіцыйная дата адкрыцця Амерыкі).

1569 год — далучэнне Інфлянцкага (агульная назва зямель, якія з XIII да XVI стагоддзя былі пад уладай Інфлянцкага (Лівонскага) ордэна, складаюць тэрыторыю сучасных Латвіі і Эстоніі) да Рэчы Паспалітай як супольнага валодання Княства і Кароны. Назву Інфлянцкага атрымала адно з ваяводстваў Вялікага Княства Літоўскага.

1884 год — нарадзіўся Жазіас Браўн-Бланке, адзін з найбуйнейшых геабатанікаў XX стагоддзя, заснавальнік і кіраўнік франка-швейцарскай (сярэднееўрапейскай) школы геабатанікі, стваральнік сістэмы класіфікацыі расліннасці, што дамінуе ў наш час.

1952 год — у Хельсінкі адбылася цырымонія закрыцця XV Алімпійскіх гульняў, у якіх упершыню ўзялі ўдзел спартсмены СССР. Навічкі падзялілі першае месца ў неафіцыйным камандным заліку з безумоўнымі лідарамі ранейшых Алімпіяд — амерыканцамі.

КАНСТАНЦІН ПАУСТОЎСКИ:

«Найцяжэйшае ў смерці для тых, хто застаўся жыць далей, заключаецца ў тым, што яны не паспелі сказаць нябожчыку тое, галоўнае, што адчувалі і думалі пра яго. Тыя, хто любіць, як заўсёды спазніліся».

УСМІХНЕМСЯ

Генетыкі скрыжавалі свінню са змяй. Цяпер гэтыя свінні раз у год скідаюць сала.

— Жах, як душна! Давай што-небудзь адкрыем...
— Давай!
— Шампанскае ці каньяк?

Жонка спытала, калі мы ўжо купім лыжку для абутку, і сапавала сабе

сюрпрыз на Дзень нараджэння.

Начальнік раніцай на мяне так крычаў, што я па звывцы сказаў: «Добра, дарагая».

— **Вы нічога не маеце супраць, калі мы заўтра разам павячэраем?**

— **Вядома, з задавальненнем!**

— **Ну, тады заўтра а восьмай у вас.**

